

EU: ÉLJÜNK VELE!

KÉZIKÖNYV ÉS HASZNÁLATI ÚTMUTATÓ
EURÓPAI UNIÓS MINDENNAPJAINKHOZ

EU

EU2015

A EUROPE DIRECT SZOLGÁLTATÁS SEGÍT
VÁLASZT TALÁLNI AZ EURÓPAI UNIÓVAL KAPCSOLATOS
KÉRDÉSEIRE. A SZOLGÁLTATÁS INGYENESEN
HÍVHATÓ TELEFONSZÁMA*:

00 800 67891011

*EGYES MOBILTELEFON-SZOLGÁLTATÓK
NEM ENGEDNEK HOZZÁFÉRÉST
A 00 800-AS TELEFONSZÁMOKHOZ,
VAGY KISZÁMLÁZZÁK EZEKET A HÍVÁSOKAT.

TOVÁBBI RÉSZLETES INFORMÁCIÓKAT TALÁL
AZ EURÓPAI UNIÓRÓL AZ INTERNETEN,
TÖBBEK KÖZÖTT AZ ALÁBBI WEBCÍMEKEN:

EUROPA.EU
EC.EUROPA.EU/YOUREUROPE
EU.HU

MAGYARORSZÁG UNIÓS TAGSÁGÁHOZ KAPCSOLÓDÓ
JOGOKRÓL ÉS KÖTELEZETTSÉGEKRŐL AD RÉSZLETES,
GYAKORLATIAS TÁJÉKOZTATÁST AZ EURÓPA PONT
TÁJÉKOZTATÓ SZOLGÁLATA.

A SZOLGÁLAT ELÉRHETŐSÉGEI:

EURÓPA PONT
MILLENÁRIS PARK,
1024 BUDAPEST, LÖVŐHÁZ U. 35.
TEL.: +36 1 209 9737
EUINFO@EU.HU

EU: ÉLJÜNK VELE!

KÉZIKÖNYV ÉS HASZNÁLATI ÚTMUTATÓ
EURÓPAI UNIÓS MINDENNAPJAINKHOZ

EU

EU2015

KIADJA AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG
MAGYARORSZÁGI
KÉPVISELETE

TARTALOM

Előszó	6
Bevezető – a szerzők ajánlása	9
<hr/>	
1. JOGAIM UNIÓS POLGÁRKÉNT	10
<hr/>	
A szabad mozgás, a tartózkodás, illetve a munkavállalás joga	12
Politikai jogok	13
Diplomáciai és konzuli védelem	14
A petíció és panasztétel joga	14
Az uniós polgárok és az intézményeinek kapcsolata	15
Az európai polgári kezdeményezés	16
Mindezek a jogok megilletnek engem az EGT-államokban és Svájcban is?	17
<hr/>	
2. UTAZOM	18
<hr/>	
A szabad mozgáshoz való jog	19
Utazhatok-e személyivel az EU tagországaiban?	19
Hogyan utazhatok kiskorúval?	21
Mit tegyek, ha úti okmányaim eltűnnek külföldi tartózkodásom során?	21
Egyszerűsített beutazás néhány európai országba	22
Hogyan utazhatok háziállattal?	23
Mire jó az európai egészségbiztosítási kártya?	24
Mit vihetek magammal az EGT-n belül?	24
Beutazás az EU-ba és kiutazás az EU-ból	26
Utazás az Európai Unión kívülre	26
Konzuli védelem	26
Utazás (nem EU-polgárként) harmadik országból az Európai Unióba	27
Mit hozhatok be az EU-n kívülről?	28
Mit vihetek ki az EU-n kívülre?	29
<hr/>	
3. MUNKÁT VÁLLALOK	32
<hr/>	
Szükségem lesz-e munkavállalási engedélyre?	33
Munkajogi szabályok	34
Milyen feltételek mellett tartózkodhatom a munkavégzés szerinti tagállamban?	34
Velem jöhetnek-e a családtagjaim?	35
Bankszámlanyitás	37

Hogyan adózom?	38
Hogyan ismerik el a megszerzett képzésemet?	39
A munkavállalás egyéb formái	41
Határ menti ingázás	41
Kiküldetés	42
Munkavállalás a közsférában	43
Munkanélküli ellátás	43
Átvihetem-e munkanélküli ellátásomat más tagállamba?	44
Hazatérő munkavállalók	45

4. EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSOM **46**

Mire jó az európai egészségbiztosítási kártya?	47
Mivel több az utasbiztosítás?	48
Hogyan alakul az egészségügyi ellátásom, ha más tagállamban dolgozom?	49
Mi a teendő, ha határ menti ingázó vagyok?	50
Hol vagyok biztosított, ha kiküldetésben dolgozom?	51
Párhuzamos munkavégzés esetén hol vagyok jogosult ellátásra?	51
Mit kell tennem, ha nyugdíjasként egy másik tagállamban szeretnék élni?	52
Résznyugdíjban részesülök...	52
Diákként hogyan vehetem igénybe az ellátást?	53
Gyógyszer kiváltása	53

5. TANULOK **56**

Közoktatás	57
Felsőfokú képzés	57
Hol található információ az egyes tagállamok oktatási rendszeréről?	58
Oklevelek, felsőfokú képesítések, diplomák elismerése továbbtanulás esetén	59
Milyen képzési, oktatási programokat kínál számunkra az Európai Unió?	60
Melyek a pályázati kategóriák, mire pályázhatunk?	61

6. VÁLLALKOZÓ VAGYOK **64**

Az áruk szabad mozgása	65
Miként tudok szolgáltatást nyújtani?	66
Hogyan alapíthatok vállalkozást?	67

TARTALOM

Melyik tagállamban kell adót fizetnem?	68
Közösségi adószám	68
Áfaszabályok	69
Milyen uniós támogatási lehetőségeket vehetek igénybe?	70

7. VÁSÁROLOK 74

Milyen szabályok vonatkoznak az árakra és a címkézésre?	75
Milyen előírások vonatkoznak az élelmiszer-biztonságra?	76
Milyen termékbiztonsági előírások vannak érvényben az EU-ban?	77
Mik a jogaim szavatosság és jótállás esetén?	78
Milyen lehetőségeim vannak, ha a vásárolt termék hibás?	79
Mi a helyzet az interneten vásárolt termékekkel?	79
Mit tartalmaz az EU reklámszabályozása?	81
Milyen feltételekkel vásárolhatok szolgáltatást?	81
Roaming	82
Pénzügyi szolgáltatások	82
Hová fordulhatok fogyasztói panaszommal?	83

8. GYEREKKEL VAGYOK 84

Milyen állampolgárságú lesz a gyermekünk, ha külföldön születik?	85
Terhesgondozás és szülés külföldön	86
Ideiglenes külföldi tartózkodás	86
Hogyan utazhatunk haza újszülött gyermekünkkel?	86
Egészségügyi ellátás Magyarországon	87
Külföldön élő magyar szülők gyermekének születése	87
Utazás Magyarországra	88
Gyermekünk egészségügyi ellátása Magyarországon	88
Melyik tagállamból kaphatok családi ellátást?	89
Biztosítástól függő ellátások	91

9. AUTÓVAL VAGYOK 92

Mire kell figyelnem, ha egy másik tagállamba utazom?	93
Mire kell figyelnem, ha egy másik tagállamba költözöm?	94
Mire kell figyelnem autóvásárlás során?	96

10. NYUGDÍJAS VAGYOK **100**

Hogyan állapítják meg a nyugdíjamat?	101
Áttelepülhetek-e más tagállamba nyugdíjasként?	102

11. KÜLFÖLDIKÉNT MAGYARORSZÁGON **104**

EGT-állampolgárok	105
Három hónapnál rövidebb tartózkodás	105
Három hónapot meghaladó tartózkodás	105
EGT-állampolgár diákok Magyarországon	107
EGT állampolgár családtagja	107
EGT-állampolgár munkavállaló Magyarországon	109
Állandó tartózkodás Magyarországon	109
Harmadik országbeli állampolgárok	111
Három hónapnál rövidebb idejű tartózkodás	111
Három hónapot meghaladó tartózkodás	112
Munkavállalás	113

Az ebben a kiadványban szereplő információk kizárólag tájékoztatás-ként szolgálnak, azokra forrásként hivatkozni semmilyen jogi vagy egyéb eljárásban nem lehet. A folyamatosan frissülő szabályok miatt egyes pontok a kiadvány publikálása óta megváltozhattak. Az Európai Bizottság bármiféle felelőssége az ezen kiadványban szereplő információkkal összefüggésben kizárt. Az aktuális szabályokról érdeklődjön a megadott linkeken, az Európa Pontban, vagy a legközelebbi Europe Direct tájékoztató központban.

ELŐSZÓ

Magyarország immár tizenegy éve az Európai Unió tagja. Ebben az időszakban hazánk számtalan módon élvezte EU-tagságának előnyeit: legyen szó uniós finanszírozással megvalósult fejlesztésekről, a határok megszűnéséről, vagy az EU által a fiataloknak nyújtott ösztöndíj- és tanulási lehetőségekről.

Sokszor nem is gondolnánk, milyen sok területen érinti életünket az Európai Unió. Ezért fontos, hogy ismerjük az EU-tagságból adódó lehetőségeinket, jogainkat, és élni is tudjunk ezekkel.

Kiadványunk igyekszik választ adni az EU-val kapcsolatban leggyakrabban felmerülő kérdésekre, illetve praktikus útmutatóként szolgál a polgárok mindennapjait érintő uniós ügyekben. Nemcsak az uniós szabályokat ismerteti, hanem ahhoz is segítséget nyújt, hogy hova, milyen intézményhez érdemes fordulni kérdés vagy probléma esetén.

Kérdései megválaszolására az Európai Bizottság által működtetett Europe Direct tájékoztató központok az ország minden megyéjében rendelkezésre állnak, csakúgy, mint a budapesti Millenáris Parkban található Európa Pont munkatársai.

Az Európa Pont, az Európai Bizottság Magyarországi Képviselete és az Európai Parlament Tájékoztatási Irodája által közösen létrehozott kulturális és tájékoztató központ 2011 óta működik, és változatos kulturális és szakmai programokkal, valamint internet-hozzáféréssel, ingyenes kiadványokkal és gyermeksarokkal várja az érdeklődőket.

Bízom abban, hogy hasznosnak fogja tartani ezt a kiadványt, és hamarosan személyesen is üdvözölhetjük valamelyik Europe Direct tájékoztató központban, vagy az Európa Pontban.

Üdvözlettel:

Szűcs Tamás

Az Európai Bizottság
Magyarországi Képviselőtének
vezetője

➔ BEVEZETŐ – A SZERZŐK AJÁNLÁSA

Az Európa Pont tájékoztató szolgálat munkatársaiként többéves tapasztalattal rendelkezünk uniós vonatkozású állampolgári kérdések megválaszolásában. Munkánk során azt tapasztaltuk, hogy a polgárok tájékoztatásához nem rendelkezünk olyan kiadvánnyal, amely megfelelő választ adhatna a mindennapi életük során felmerülő gyakorlati kérdésekre.

Ezért ezen kiadvány megírásakor célunk egy olyan hiánypótló munka elkészítése volt, amely kivételesen nem az uniós intézményrendszerrel és az EU szakpolitikáiról szól, hanem magáról az uniós polgárokról, Önökről, rólunk.

Magyarország európai uniós csatlakozásával rengeteg többletjogra tettünk szert, valamint számos területen lett könnyebb az életünk. Útmutatónk ezekre a jogokra összpontosít, pontosan bemutatva, hogyan használhatjuk ki az EU adta lehetőségeinket.

A kiadvány szerzőiként elsődlegesnek tartottuk, hogy olyan kézikönyv szülessen, amely mentes a nehézkes jogi megfogalmazásoktól, könnyen érthető és felhasználóbarát. Törekedtünk arra, hogy elsősorban olyan kérdésekkel foglalkozunk, amelyekkel a munkánk során rendszeresen találkozunk.

A könyv az Európai Bizottság Magyarországi Képviseletének gondozásában jelenik meg.

Az Európa Pont munkatársai: Dóczi Zoltán, Mezei-Albert Dóra, Milutinovits László, Oláh-Berezvai Ágnes, Perjési Balázs, Radnai Zsuzsa, Siró Viktória, Szabó Nikolett

A kézirat lezárva: 2015. január 31.

1

*JOGAIM
UNIÓS
POLGÁRKÉNT*

Az Európai Unió (EU) tagországának állampolgáraként **uniós polgárok** is vagyunk. Az EU mint nemzetközi szervezet nem állam, így állampolgárai sem lehetnek. Éppen ezért az uniós polgárság nem önálló állampolgárság, hanem a nemzeti állampolgárságokat **kiegészítő** jogosítványhalmaz.

Az uniós polgárság **többletjogokat** (ec.europa.eu/justice/citizen/index_hu.htm) biztosít a meglévő nemzeti állampolgárság adta jogosultságok mellett, mely többletjogokat valamennyi uniós tag-állam állampolgára **egyformán, megkülönböztetés nélkül** élvezhet. A többletjogok közé tartozik a **négy alapszabadság**, vagyis az áruk, a tőke, a szolgáltatások és a személyek szabad áramlása, melyek az európai integráció sarokkövét alkotják.

Az uniós polgárokat megillető többletjogokat az **Európai Unió működéséről szóló szerződés** (EUMSZ) 20–25. cikke, az **Európai Unió Alapjogi Chartájának** 39–46. cikke, illetve az **Európai Unióról szóló szerződés** (EUSZ) 11. cikke tartalmazzák, melyek az alábbiak:

➔ A SZABAD MOZGÁS, A TARTÓZKODÁS, ILLETVE A MUNKA- VÁLLALÁS JOGA

Ezen szabályokról részletesebben az utazással és munkavállalással kapcsolatos fejezetekben tájékozódhat. Az alábbiakban csak a legfontosabb alapelvek olvashatók. A szabad mozgás és tartózkodás joga az **uniós polgárokat és** – egyes kivételes esetektől eltekintve – **családtagjaikat** megillető jogosultság arra, hogy egy másik uniós tagállamba belépjenek, ott tartózkodjanak, és gazdasági tevékenységet folytassanak. Uniós polgárként az EU tagállamai közötti utazásaink során csupán érvényes **személyazonosító igazolványunk vagy útlevelünk** felmutatása követelhető meg. Így legfeljebb **három hónapot** tartózkodhatunk az adott tagállamban.

Az elfogadható okmányokkal kapcsolatban az Európai Unió Tanácsának honlapján tájékozódhatunk: prado.consilium.europa.eu/hu/homeindex.html

Három hónapot meghaladó tartózkodás esetén igazolnunk kell a megélhetési költségeink fedezetét és rendelkezünk kell betegbiztosítással.

Huzamos tartózkodási jogot akkor szerezhethetünk, ha öt éven át folyamatosan és jogszerűen tartózkodtunk az adott tagállam területén.

Uniós polgárként az EU területén belül bárhol **szabadon kereshetünk munkát** a tartózkodási szabályok betartása mellett. Ebben az esetben is tilos az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés.

➔ JÓ TUDNI!

Az Európai Parlament és a Tanács 2004/38/EK irányelve az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról (a jogszabály megkereshető a eur-lex.europa.eu/hu/index.htm oldalon)

POLITIKAI JOGOK

Unió polgárként – nemzeti állampolgárságunktól függetlenül – választójoggal rendelkezünk és egyben választhatók is vagyunk a **helyhatósági** (a Tanács 94/80/EK irányelve) és az európai parlamenti választásokon (a Tanács 93/109/EK irányelve), abban a tagállamban, ahol élünk.

Megemlítendő, hogy ezek a politikai jogok ugyanolyan **feltételek** mellett érvényesíthetők, mint amelyek az adott tagállam állampolgáira vonatkoznak. Azaz a választás technikai menete (pl. a szükséges igazolványok, igazolások), a jelöltként indulás, valamint a választási és választhatósági jogosultság megszerzésének feltételei ugyanazok ránk nézve, mint az adott tagállam állampolgárai számára. Egyes tagállamok megkövetelnek saját állampolgáraitól egy bizonyos tartózkodási időtartamot a választójog gyakorlásához. Abban az esetben, ha mi is ilyen tagállamban élünk, teljesítenünk kell ezt a feltételt.

➔ VIGYÁZAT!

Míg az európai parlamenti választásokon csak egy tagállamban élhetünk szavazati jogunkkal, addig a helyhatósági választásokon lakóhelyeink függvényében akár több tagállamban is jogosultak lehetünk választásra.

DIPLOMÁCIAI ÉS KONZULI VÉDELEM

Ha az Unión kívül (ún. **harmadik országban**) diplomáciai vagy konzuli védelemre szorulunk, de hazánkban ott nincs képviselő, **bármely tagállam diplomáciai vagy konzuli hatóságának védelmét igénybe vehetjük**, méghozzá ugyanazon feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai.

Ha útlevelünket vagy úti okmányunkat ellopták, vagy az más okból elveszett, megrongálódott vagy átmenetileg nem áll rendelkezésünkre, és az országunknak az adott harmadik országban nincs képviselője, ideiglenes úti okmányunkat bármely más tagállam ott illetékes diplomáciai vagy konzuli hatósága kiállítja. A személyazonosság megállapítása, illetve az állampolgárság szerinti tagállam hozzájárulása után egyszeri utazásra érvényes úti okmányt állítanak ki, amellyel hazautazhatunk, vagy kivételes esetben más célállomásra beutazhatunk.

A diplomáciai vagy konzuli hatóság segítsége azonban **nem feltétlenül ingyenes**, ugyanis semmilyen költség nem fedezhető az állampolgárság szerinti tagállam engedélye nélkül, továbbá a védelmet igénybe vevő uniós polgárnak nyilatkoznia kell arról, hogy a felmerült költségek teljes összegét visszafizeti az állampolgársága szerinti tagállamnak, amely azt visszatulja a segítséget nyújtó tagállamnak.

További információ:

ec.europa.eu/consularprotection/

A PETÍCIÓ ÉS PANASZTÉTEL JOGA

Petíció benyújtására mind az uniós polgárok, mind a tagállamok területén nem uniós polgárként lakóhellyel rendelkező természetes személyek és székhellyel rendelkező jogi személyek jogosultak.

Fontos, hogy a petíciónak az **Európai Unió tevékenységi körébe** kell tartoznia, és közvetlenül kell, hogy érintse a benyújtókat. A petíciót általában az Európai Parlamenthez kell címezni. Amennyiben az megfelel a formai követelményeknek, azt az **Európai Parlament Petíciós Bizottsága** megvizsgálja. A petíció online is benyújtható: www.secure.europarl.europa.eu/aboutparliament/hu/petition.html

Az uniós polgárok panaszukkal az **Európai Ombudsman**hoz (www.ombudsman.europa.eu) is fordulhatnak, de kizárólag az Unió intézményeivel, szerveivel és hivatalai tevékenységével kapcsolatos panaszokkal. Az Európai Unió Bíróságának igazságszolgáltatási tevékenységével kapcsolatban panasszal nem lehet élni.

VIGYÁZAT!

A panasz benyújtása előtt az érintett intézménynél már minden lehetséges fórumot ki kell merítenünk az ügy megoldása érdekében. Panasz benyújtható akkor is, ha az adott ügyben nem folyhat bírósági el.

AZ UNIÓS POLGÁROK ÉS AZ EU INTÉZMÉNYEINEK KAPCSOLATA

Ezt a jogosultságot az **Európai Unió Alapjogi Chartája** biztosítja. A Charta elsődleges feladata, hogy garantálja az **alapotő emberi jogok** érvényesülését az Európai Unió területén, megerősítve az uniós polgársághoz tartozó **polgári jogokat** is. Így az előbbieken bemutatott jogokat kiegészítve a Charta rendelkezik a **megfelelő ügyintézés** és a dokumentumokhoz való hozzáférés jogáról is.

Uniós polgárként jogunk van ahhoz, hogy ügyeinket az EU intézményei, szervei és hivatalai részrehajlás nélkül, tisztességes eljárás keretében és ésszerű határidőn belül intézzék. Uniós polgárként jogunk van ahhoz, hogy az EU bármely intézményéhez, szervéhez

vagy hivatalához, az EU bármely hivatalos nyelvén kérdést intézünk, észrevételt tegyünk vagy panasszal éljünk. Ezt az érintett szerv köteles megfelelően kezelni. Amennyiben e jogunk bármelyike sérül, lehetőségünk van panasszal élni.

Uniós polgárként jogunk van ahhoz, hogy az Európai Unió intézményeinek, szerveinek vagy hivatalainak dokumentumait megismerhessük.

AZ EURÓPAI POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉS

Az európai polgári kezdeményezés a **Lisszaboni Szerződés** egyik legfontosabb újítása, melynek köszönhetően az EU polgárainak közvetlen lehetőségük van európai jogszabályok megalkotását kezdeményezni.

A jogosultságot az **EUSZ 11. cikkének (4) bekezdése** biztosítja: „Legalább egymillió uniós polgár, akik egyben a tagállamok egy jelentős számának állampolgárai, kezdeményezheti, hogy az Európai Bizottság – hatáskörén belül – terjesszen elő megfelelő javaslatot azokban az ügyekben, amelyekben a polgárok megítélése szerint a Szerződések végrehajtásához uniós jogi aktus elfogadására van szükség.”

Az aláírásgyűjtést egy legalább hétagú **polgári bizottság** kezdeményezheti, melynek minden tagja kötelezően más-más tagállam állampolgára. Az Európai Bíróságnál történő regisztrációt követően **12 hónap** áll rendelkezésünkre a szükséges **egymillió aláírás** megszerzéséhez. Az aláíróknak a **tagállamok legalább egynegyedéből** kell származniuk. Az aláíróknak legalább annyi évesnek kell lenniük, mint az európai parlamenti választásokon való részvételi jogosultság **korhatára**.

A szükséges támogató aláírások megszerzése után a kezdeményezést hitelesíteni kell az érintett tagállamok **nemzeti hatóságainál**. A nemzeti hatóságoknak **három hónap** áll rendelkezésükre, hogy ellenőrizzék, a támogató aláírások megfelelnek-e a technikai és biztonsági követelményeknek.

Az eljárás végén az **Európai Bizottság** mérlegeli, hogy napirendre tűzi-e a kérdést, és elindulhat-e a jogalkotási folyamat a kérdésben.

VIGYÁZAT!

Csak olyan ügyben kezdeményezhetünk uniós jogalkotást, amely az **Európai Bizottság hatáskörébe** tartozik, és amelyben az alapszerződések szerint joga van eljárni. Nemzeti hatáskörbe tartozó ügyek európai polgári kezdeményezéssel nem módosíthatók.

MINDEZEK A JOGOK MEGILLETNEK ENGEM AZ EGT-ÁLLAMOKBAN ÉS SVÁJCBAN IS?

A szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogunkat az **EGT-államok és Svájc** esetében is gyakorolhatjuk. Az EU által biztosított politikai jogok, a petíció és a panasztétel joga, továbbá az uniós intézmények vonatkozásában biztosított jogok, valamint az európai polgári kezdeményezés Izland, Liechtenstein, Norvégia és Svájc területén nem gyakorolhatók.

Magyarázat az EGT-ről és Svájcról

Az **Európai Gazdasági Térség (EGT)** az **Európai Unió** és az **Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA)** által alkotott közösség, melynek célja, hogy az Európai Unió közös piacát kiterjesszék olyan államokra is, amelyek ugyan nem akarnak az EU tagjai lenni, de gazdaságilag egységes szabályozás alá kívánnak tartozni, és részeseülni akarnak az egységes piac biztosította előnyökből. Az EFTA-nak jelenleg négy tagja van: **Izland, Liechtenstein, Norvégia és Svájc**. Ezen államok közül Svájc kivételével mindegyik tagja az EGT-nek, Svájc kétoldalú egyezményrel – és nem az EFTA-n keresztül – részese az uniós piacnak. Mivel ezek az államok és az EU egységes piacot képeznek, így az Európai Unió joganyagának jelentős része az EGT-államokra és Svájcra is kiterjed. Ezeket az eseteket minden fejezetben megemlítjük.

UTAZOM

2

A SZABAD MOZGÁSHOZ VALÓ JOG

Az Európai Unió polgárait, így a magyar állampolgárokat is megilleti a szabad mozgás joga (a négy szabadságjogról bővebben a *Jogaim uniós polgárként* c. fejezetben olvashat), ami azt jelenti, hogy szabadon utazhatunk és tartózkodhatunk egy másik EU-tagországban. A tartózkodás jogáról a *Munkát vállalok* c. fejezetben találhat további információt.

Mindezekon felül a **schengeni térségben**, vagyis a belső határokon belül az uniós polgárok, illetve a schengeni országok állampolgárai **határellenőrzés nélkül**, bármikor és bárhol – tehát nem csak a korábbi határátkelőhelyeken – átléphetnek az országhatáron.

A schengeni térség jelenleg 26 európai országból áll. Az uniós tagállamok közül Bulgária, Ciprus, Románia és Horvátország nem tagja még a schengeni övezetnek, az Egyesült Királyság, valamint Írország pedig csak a rendőri együttműködésben vesz részt. Ugyanakkor az Unión kívüli Izland, Norvégia, Liechtenstein és Svájc teljes jogú tagja a schengeni együttműködésnek.

UTAZHATOK-E SZEMÉLYIVEL AZ EU TAGORSZÁGAIBAN?

Magyar állampolgárként érvényes **személyazonosító igazolványunk** birtokában **szabadon utazhatunk** az Európai Unió tagállamaiba, nem szükséges útlevélet kiváltanunk.

Magyar állampolgárként az összes forgalomban lévő érvényes személyazonosító igazolvány – a puha borítójú és a kártyaformátumú, sőt az ideiglenes is – használható határátlépésre az EU-n belül.

További információ: www.nyilvantarto.hu

VIGYÁZAT!

Csak kártyaformátumú ideiglenes okmánnyal utazhatunk. A személyazonosító igazolvány igénylésekor kiállított A4-es formátumú papírlap nem jogosít fel az utazásra.

Nem magyar állampolgár a Magyarországon kiállított személyazonosító igazolványával nem utazhat, hanem csak az állampolgársága szerinti ország által kiállított úti okmánnyal.

A **vezetői engedély nem számít érvényes úti okmánynak**, tehát a jogosítvány nem elegendő ahhoz, hogy beutazhassunk egy másik EU-tagállamba.

Fontos tudni, hogy az igazolványnak az utazás teljes időtartama alatt érvényesnek kell lennie, az utazás időtartamán túl (pl. plusz három hónapig) azonban már nem kötelező.

VIGYÁZAT!

Akkor is legyen nálunk személyazonosításra alkalmas érvényes okirat, ha a schengeni térségen belül utazunk. Annak ellenére, hogy a határokon nem ellenőrzik papírjainkat, utunk során **bármikor igazoltathatnak**. Ha pedig repülőgéppel utazunk, személyazonosítás nélkül nem engednek fel a gépre.

A személyazonosító igazolvánnyal való utazás jogát az utazás mi-kéntje nem befolyásolja, tehát repülőgéppel vagy vonattal utazva is elegendő az érvényes személyazonosító igazolványunkat magunkkal vinnünk.

Természetesen **utazhatunk útlevéllel** is. Ha nincsen érvényes személyazonosító igazolványunk, és számunkra nem adható ki ideiglenes kártyaformátumú személyazonosító igazolvány, akkor útlevéllel utazzunk.

A fenti megállapítások az EU tagországain túl érvényesek a többi EGT-tagállamra (Izland, Norvégia, Liechtenstein) és Svájcra is.

HOGYAN UTAZHATOK KISKORÚVAL?

A kiskorú állampolgárok is utazhatnak személyazonosító igazolvánnyal, mivel 2009 júniusa óta a **14 éven aluli kiskorúak számára is igényelhető személyazonosító igazolvány**.

VIGYÁZAT!

Már a pár napos csecsemőnek is rendelkeznie kell érvényes utazási okmánnyal, útlevéllel vagy személyazonosító igazolvánnyal.

Amennyiben egy kiskorú állampolgár szülői kíséret nélkül utazik külföldre, ajánlott – de nem kötelező – magával vinnie a **szülők hozzájáruló nyilatkozatát**. Mivel nem egy hivatalos formuláról van szó, nincs meghatározott formai követelmény, azonban érdemes lefordítani legalább angolra, és feltüntetni az utazás és a szülők (törvényes képviselő) adatait. Abban az esetben is érdemes hozzájáruló nyilatkozatot készíteni, ha csak az egyik törvényes gyámmal utazik a kiskorú.

MIT TEGYEK, HA ÚTI OKMÁNYAIM ELTŰNNEK KÜLFÖLDI TARTÓZKODÁSOM SORÁN?

Ha külföldi tartózkodásunk alatt úti okmányunk megrongálódik vagy elvész, **egyszeri hazatérésre jogosító ideiglenes** vagy továbbutazási célú ideiglenes **magánútlevelet** igényelhetünk az illetékes magyar konzulátuson.

VIGYÁZAT!

Az ideiglenes okmány kiállításáról a külképviselet dönt, mérlegelve, hogy valóban szükséges-e kiállítani azt. Igényléskor be kell mutatnunk egy magyar állampolgárságot igazoló okmányt, valamint a magyar születési anyakönyvi kivonatot. Az elveszett okmányról tájékoztatnunk kell az illetékes magyar okmányirodát, valamint ha az iratainkat ellopták, az illetékes külföldi rendőrséget is.

EGYSZERŰSÍTETT BEUTAZÁS NÉHÁNY EURÓPAI ORSZÁGBA

Magyar állampolgárok néhány szomszédos európai országba egyszerűsített feltételekkel léphetnek be: **Szerbiába** és **Bosznia-Hercegovinába** érvényes, új formátumú személyazonosító igazolvánnyal vízummentesen beutazhatnak és ott 90 napig tartózkodhatnak. Továbbá **Montenegró** is engedélyezte a magyar állampolgárok belépését érvényes, új típusú (kártyaformátumú) **személyi igazolvánnyal**, amennyiben a tartózkodás időtartama nem haladja meg a 30 napot. **Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaságba** a magyar állampolgárok **új típusú, érvényes személyazonosító igazolvánnyal** is beléphetnek, és ott 90 napig tartózkodhatnak.

VIGYÁZAT!

A fent felsorolt országokba nem utazhatunk be ideiglenes személyazonosító igazolvánnyal.

A szomszédos Ukrajnába csak érvényes útlevelemmel lehet belépni és ott 90 napig vízummentesen tartózkodni.

A magyar állampolgárok a **schengeni övezetbe** tartozó **Svájcba** érvényes útlevelemmel vagy érvényes személyi igazolvánnyal utazhat-

nak be, és 90 napig tartózkodhatnak az országban külön engedély nélkül. Az utazáshoz javasolt az új típusú, kártyaformátumú személyi igazolvány vagy útlevél használata.

HOGYAN UTAZHATOK HÁZIÁLLATTAL?

A háziállatok EU-tagállamokon belüli utazását megkönnyíti az úgynevezett **háziállat-útlevél**. A háziállat-útlevelet az állatorvos állítja ki a **kutyák, macskák és vadászgörények** számára, a szükséges védőoltások beadása és egy mikrochip beültetése után.

Bizonyos országokba való utazáskor egyéb vizsgálatokat is el kell végeztetni. Ha **Finnország**, Írország, Málta vagy az **Egyesült Királyság** területére utazunk a házi kedvencünkkel, 24, de legfeljebb 120 órával az indulás előtt Echinococcus galandféreg elleni kezelést kell kérnünk az állatorvosnál.

VIGYÁZAT!

A beutazási feltételek és a szükséges vizsgálatok bizonyos esetekben szigorodhatnak (pl. ha az adott ország területén valamilyen állat-egészségügyi kockázat áll fenn), így az utazás előtt érdemes megkérdesni a Magyar Állatorvosi Kamarát.

Uniósi állatútlevelet csak a fent megjelölt három fajra válthatunk ki. Ha **más kedvtelésből tartott állatot**, például nyulat szeretnénk külföldre vinni, a **célországban érvényes szabályok szerint** kell eljárunk. Előfordulhat, hogy állat-egészségügyi bizonyítványt kell készíttetnünk az állatorvosnál, de például lovak esetében külön erre a célra kiállítható lóútlevelet kell beszereznünk.

VIGYÁZAT!

Veszélyeztetett állat szállításához külön engedély kell.

További információ: petpassport.hu

MIRE JÓ AZ EURÓPAI EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI KÁRTYA?

Más uniós országba és EGT-tagállamokba (valamint Svájcba) történő utazásunk előtt mindenképpen váltsuk ki az európai egészségbiztosítási kártyát, hogy ott-tartózkodásunk alatt igénybe tudjuk venni a szükséges orvosi ellátásokat. Az *Egészségügyi ellátásom* c. fejezetben vagy az Országos Egészségbiztosítási Pénztár oldalán (www.oep.hu) további információt találhat a kártyáról.

MIT VIHETEK MAGAMMAL AZ EGT-N BELÜL?

Az EU szabályai biztosítják az áruk szabad mozgását a tagállamok között. Ez azt jelenti, hogy **nem kell vámot fizetnünk** a magunkkal vitt áruk után.

Az utazás során magáncélra, **személyes használatra vásárolt**, nem kereskedelmi mennyiségű áru kivitele és behozatala **nem esik korlátozás alá**. Azonban vannak olyan áruk, mint például a vadászfegyverek, a **jövedéki termékek** (alkohol, dohánytermék, üzemanyag) vagy a kábítószer-tartalmú gyógyszerek, amelyek Unión belüli szállítása korlátozott, illetve engedélyhez kötött.

Az EGT-n belül **szabadon vihetünk magunkkal alkohol- és dohánytermékeket, amennyiben azt saját célra szeretnénk felhasználni**, azaz nem kereskedelmi célból szállítjuk magunkkal. Az uniós szabályok meghatározzák, hogy mekkora mennyiségig nem kell igazolni azt, hogy saját fogyasztásra, nem pedig viszonteladásra szánjuk.

Nem számít még **kereskedelmi mennyiségnek** 800 darab cigaretta, 400 szál szivarka, 200 darab szivar, 1 kg dohány, 10 liter tömény

szeszes ital, 20 liter likőrbor, 90 liter bor (ebből legfeljebb 60 liter pezsgő), 110 liter sör. **Ha ezeket a mennyiségeket túllépjük, igazolnunk kell, hogy ténylegesen saját fogyasztásra használjuk a termékeket.**

Ugyanilyen szabályozás vonatkozik a folyékony tüzelő- és fűtőanyagokra, valamint a 10 liter mennyiséget meghaladó üzemanyagra, amelyet nem a jármű üzemanyagtartályában szállítanak.

Egyes országokban a fentieknél magasabb határértéket állapítottak meg a személyes fogyasztásra vonatkozóan. Erről a tagállamok illetékes vámhatóságainál érdeklődhetünk.

Ha gyógyszeres kezelés alatt állunk, **a szükséges gyógyszereket magunkkal vihetjük**, azonban célszerű az (ÁNTSZ oldaláról letölthető) „Igazolás gyógyszerkészítmények birtoklására kezelés alatt álló utazók számára” című dokumentumot orvosunkkal kitöltetni. Az igazolás kitöltése a kábítószer- és pszichotróp hatóanyag tartalmú gyógyszerek esetében mindenképpen szükséges. Arról, hogy más hatóanyagú gyógyszereket milyen szabályok szerint lehet bevinni más tagállamokba, érdemes a célszág magyarországi külképviseleténél érdeklődnünk.

A vadászati és sportcélú fegyverek kizárólag európai lőfegyvertartási engedéllyel szállíthatók.

Kulturális javak Európai Unióba, illetve harmadik országba való kiviteléhez **engedélyre**, illetve **műtárgykísérő igazolásra** van szükség, amelyet a Forster Gyula Nemzeti Örökséggazdálkodási és Szolgáltatási Központ (www.koh.hu) állít ki.

BEUTAZÁS AZ EU-BA ÉS KIUTAZÁS AZ EU-BÓL

UTAZÁS AZ EURÓPAI UNIÓN KÍVÜLRE

Az Európai Unión kívülre *(Az egyszerűsített beutazás néhány európai országba c. részben foglalt országokon kívül)* útlevelünk birtokában, illetve meghatározott országokba vízummal léphetünk be. Arról, hogy mely államokba utazhatunk be vízummentesen, a Külgazdasági és Külügyminisztérium Konzuli Szolgálat, valamint az érintett ország külképviselete tud felvilágosítást adni.

Harmadik országba való utazás előtt, főként nagyobb biztonsági kockázatot jelentő régiók esetén érdemes a Konzuli Szolgálat honlapján tájékozódni az adott országban való tartózkodás szabályairól. A Konzuli Szolgálat honlapján *(konzuliszolgalat.kormany.hu)* naprakész információ található arról is, hogy mely országokba nem ajánlott beutazni.

EU-állampolgárként természetesen másik tagállamba (valamint Izlandra, Liechtensteinbe, Norvégiába és Svájcba) történő visszautazásunkkor sem kérhetnek tőlünk a hatóságok az érvényes úti okmányon túl másfajta, beutazáshoz szükséges igazolást (pl. vízum). Ebben az esetben a belépéshez az érvényes személyazonosító igazolványunk is elegendő.

KONZULI VÉDELEM

A külföldön bajba jutott magyar állampolgárok részére a Konzuli Szolgálat biztosít védelmet. Azokban az országokban, ahol

a magyar államnak nincs állandó konzulátusa, uniós polgárként bármely uniós tagállam képviselőjénél jogosultak vagyunk a **konzuli védelemre**.

UTAZÁS (NEM EU-POLGÁRKÉNT) HARMADIK ORSZÁGBÓL AZ EURÓPAI UNIÓBA

A világ több mint negyven országának állampolgárai vízum nélkül utazhatnak be az Európai Unióba legfeljebb három hónapra. Ezen országok állampolgárainak a beutazáshoz elegendő egy érvényes útlevelel.

Azokra az állampolgárokra, akiknek a beutazása nem vízummentes és akik átutazni kívánnak Magyarországon, vagy legfeljebb három hónapig szeretnének az országban tartózkodni, a schengeni vízumszabályok érvényesek.

Az utazás előtt a **schengeni vízum** iránti kérelmet annak a tagállamnak a külképviseletén kell benyújtani, amely a látogatás célja. A rövid távú tartózkodásra feljogosító vízumtípusok: a repülőtéri tranzitvízum, valamint a rövid távú tartózkodásra jogosító egységes vízum.

Ha a vízumot olyan ország állította ki, amely a schengeni szabályokat teljes mértékben alkalmazza, a vízum tulajdonosa automatikusan jogosulttá válik arra, hogy a schengeni térségbe tartozó többi országba is beutazzon. A schengeni országok által kiállított tartózkodási engedély – érvényességének időtartamáig – vízummal egyenértékű okmányoknak minősül. Azonban ha harmadik ország állampolgáraként a schengeni térségen kívüli tagországba utazunk, szükségünk van az adott tagállam által előírt vízumra.

A három hónapot meghaladó tartózkodásról és a vízumokról a *Külföldiek Magyarországon* c. fejezetben lehet olvasni.

MIT HOZHATOK BE AZ EU-N KÍVÜLRŐL?

Ha az Európai Unió kívülről, harmadik országból utazunk be az EU területére, szigorúbb szabályok vonatkoznak a vámmentesen behozható termékekre. Ha az alábbiakban leírt feltételek nem teljesülnek, a belépéskor meg kell fizetnünk a vámot és az adókat. **A vámtétel az adott árutól függ.**

Vám- és adómentesen légi forgalomban 430, míg más utazási forma esetén 300 euró értékhatárig hozható be áru.

VIGYÁZAT!

15 év alatti utas csak 150 euró értékhatárig hozhat be árut vám- és adómentesen.

A vám- és adómentesség további feltétele, hogy a **behozatal alkalmi jellegű** legyen, kizárólag az utas vagy családtagjai **személyes használatára** vagy ajándék céljára szánt árucikkekből álljon. Emellett a behozott áru jellege és mennyisége nem utalhat kereskedelmi célú behozatalra.

Alkoholtermékek esetében legfeljebb a következő mennyiséget lehet vámmentesen behozni az EU területére: 4 liter szőlőbor, 16 liter sör, 1 liter 22 térfogatszázaléknál nagyobb alkoholtartalmú alkoholtermék vagy legalább 80 térfogatszázalék alkoholtartalmú nem denaturált alkoholtermék, vagy 2 liter 22 térfogatszázaléknál nem nagyobb alkoholtartalmú alkoholtermék, köztes alkoholtermék, pezsgő vagy egyéb bor.

Dohánytermékek esetében a szabályozás a behozható mennyiséget annak függvényében írja elő, hogy repülővel vagy egyéb módon (pl. autóval) lépünk-e be az EU területére.

Légi utasok vámentesen hozhatnak be a poggyászukban 200 db cigarettát, vagy 100 db (darabonként 3 grammnál nem nagyobb tömegű) szivarkát, vagy 50 db szivart, vagy 250 gramm fogyasztási dohányt.

Nem repülővel érkező utasok vám- és adómentesen 40 db cigarettát, vagy 20 db (darabonként 3 grammnál nem nagyobb tömegű) szivarkát, vagy 10 db szivart, vagy 50 gramm fogyasztási dohányt hozhatnak magukkal.

VIGYÁZAT!

Csak 17 éven felüli utas hozhat be az EU területére dohány- illetve alkoholtermékeket.

A fenti meghatározásoknál a **mennyiségek külön-külön jelentik az értékhatár 100 százalékát**, tehát például a légi utas 200 szál cigaretta mellett már nem hozhat be vám- és adómentesen még 50 darab szivart.

Üzemanyagból vámentesen hozható be a közlekedési jármű tankjában található mennyiség, valamint azon felül még 10 liter.

A saját célra felhasznált **gyógyszerekre** ugyanazok a szabályok az érvényesek, mint az Európai Unión belüli utazásnál.

MIT VIHETEK KI AZ EU-N KÍVÜLRE?

A vámhatóság felé írásban nyilatkoznia kell minden olyan, az Európai Unióba belépő vagy az Európai Uniót elhagyó utasnak, akinél – **10 000 euró** vagy azt meghaladó összegű készpénz (akár különböző pénznemekben), – vagy ennek megfelelő összértékű, készpénz-helyettesítő eszköz (értékpapír, kötvény, részvény stb.) van. A nyilatkozatot annál a vámhatóságnál kell megtenni, amelyiknél az utas belépett az Európai Unióba, vagy ahol elhagyja az EU területét.

Arról, hogy a harmadik országokba milyen jellegű és mennyiségű terméket, árut (pl.: élelmiszert, jövedéki terméket) vihetünk magunkkal, az adott ország külképviseletén érdemes érdeklődni. Ez vonatkozik a háziállatok szállítására is.

JÓ TUDNI!

Utazásunk során jó megfogadni néhány egyszerű, de praktikus tanácsot. Utazás előtt mindig tájékozódjunk az adott ország előírásairól, tartózkodási szabályairól, a beutazási feltételekről. Érdemes ellátogatni a Konzuli Szolgálat honlapjára, ahol az egyes országokról részletes leírás található.

Sok kellemetlenségtől megóvhatjuk magunkat, ha zsúfolt helyek és turisták által kedvelt látványosságok meglátogatásakor csak az irataink fénymásolatát visszük magunkkal, és az eredeti iratainkat a szállodában hagyjuk, biztonságban. Továbbá figyeljünk arra, hogy a helyi szokások, viselkedési normák eltérhetnek az általunk megszokottól, ügyeljünk a szabályok és a törvények betartására. Érdemes tisztában lenni az úti célunkhoz legközelebbi magyar vagy más uniós tagállam képviseletének elérhetőségével.

Baj esetén az egész Európai Unióban ingyenesen hívható a **112-es segélyszám**.

3

*MUNKÁT
VÁLLALOK*

Magyar állampolgárként **szabadon kereshetünk és vállalhatunk munkát** egy másik uniós tagállamban, valamint Izlandon, Norvégiában, Liechtensteinben és Svájcban is.

Munkavállalóként vagy önálló vállalkozóként jogunk van abban az országban élni, amelyben dolgozunk vagy vállalkozunk. Munkahelyünkön a tagállam lakosaival azonos jogok és munkafeltételek illetnek meg, továbbá családunk tagjaival együtt a helyi lakosokéval megegyező támogatásokhoz és ellátásokhoz juthatunk hozzá. A szabad munkavállalás és tartózkodás joga megillet minket Svájcban is, azonban nem uniós jogszabályok, hanem az EU tagállamai és Svájc közötti nemzetközi szerződés alapján. Így a tartózkodás feltételei itt némileg különbözhetnek.

SZÜKSÉGEM LESZ-E MUNKAVÁLLALÁSI ENGEDÉLYRE?

A magyar állampolgárok **munkavállalási engedély nélkül** dolgozhatnak bármely uniós tagállamban, valamint Izlandon, Norvégiában, Liechtensteinben és Svájcban. Ez egyaránt vonatkozik az **alkalmazottakra** és az önálló vállalkozókra. A szabad munkavállalás mellett azonban az ott-tartózkodás hosszától függően eltérő tartózkodási feltételeket kell teljesíteni.

JÓ TUDNI!

Az Európai Foglalkoztatási Szolgálat (EURES) mobilitási portálja (eures.europa.eu) tájékoztatást nyújt az Európai Gazdasági Térség országaiban elérhető álláslehetőségekről a munkavállalók és munkáltatók számára. A munkalehetőségekről és adminisztrációs teendőkről a tagállamokban dolgozó EURES-tanácsadók személyes útmutatást is adnak.

MUNKAJOGI SZABÁLYOK

Az EU a munkajog két területén határoz meg **minimumkövetelményeket**: a munkafeltételek terén és a munkavállalók tájékoztatásával, a velük való konzultációval kapcsolatban. Így munkaszerződésünknek tartalmaznia kell a munkavégzés helyét, a munkaidőt, a kezdő alapfizetést és más javadalmazást, a munka leírását, a felmondás feltételeit és a munkavégzés körülményeit. Átlagos heti munkaidőnk nem haladhatja meg a **48 órát**, valamint a napi és heti pihenőidőre is minimumszabályok vonatkoznak.

MILYEN FELTÉTELEK MELLETT TARTÓZKODHATOM A MUNKAVÉGZÉS SZERINTI TAGÁLLAMBAN?

Három hónapnál hosszabb tartózkodás esetén egyes tagállamok előírják, hogy bejelentkezzünk az illetékes hatóságnál. A **bejelentkezés** sehol sem írható elő három hónapnál rövidebb tartáridőn belül. A bejelentkezésről a hatóság azonnal **igazolást** állít ki. Az igazolás határozatlan ideig érvényes, kiállítása pedig nem kerülhet többbe, mint amit az ország polgárai fizetnek a személyi igazolványért.

JÓ TUDNI!

A tartózkodáshoz való jog alapvető jog, így uniós polgárok esetében már nem tartózkodási engedélyről beszélünk, hanem a bejelentkezés igazolásáról.

Bejelentkezéskor szükségünk van **személyazonosságunk igazolására** és annak bizonyítására, hogy **eleget teszünk a tartózkodás feltételeinek**:

1. munkavállalók vagy önálló vállalkozók vagyunk, vagy
2. megfelelő anyagi fedezettel rendelkezünk ahhoz, hogy ne jelentünk túlzott terhet a tagállam szociális ellátórendszerére, vagy

3. diákok vagyunk és teljes körű egészségbiztosítással, valamint elegendő anyagi forrással rendelkezünk.

Bejelentkezéskor tehát a személyi igazolványunkra vagy útleve-
lünkre van szükség, valamint...

- munkavállalóként a munkáltatói igazolásra,
- önálló vállalkozóként az önfoglalkoztatás igazolására,
- nyugdíjasként az önfenntartó képesség és a teljes körű egészségbiztosítás igazolására,
- diákként az oktatási intézménybe való beiratkozás, az önfenn-
tartó képesség és a teljes körű egészségbiztosítás igazolására.

JÓ TUDNI!

Az egyes tagállamokban előírt regisztráció szabályairól és a szükséges dokumentumokról részletesen az EURES honlapja tájékoztat. A tagállami kapcsolattartó pontok az Európa portálon (europa.eu) találhatóak.

VELEM JÖHETNEK-E A CSALÁDTAGJAIM?

Ha munkavállalási céllal hosszabb időre más tagállamba költözünk, és teljesítjük a tartózkodás feltételeit, kísérőként (nem munkavállalási céllal) uniós polgár családtagjaink is velünk tarthatnak, a tartózkodás joga őket is megilleti.

Családtag: házastárs, bejegyzett élettárs (ha a fogadó állam a házassággal egyenértékűnek tekinti), eltartott, vagy 21 évnél fiatalabb egyenes ági leszármazott, illetve egyenes ági felmenő. A diákok uniós házastársát és gyermekét is megilleti a tartózkodás joga, azonban igazolni kell, hogy elegendő jövedelemmel és egészségbiztosítással rendelkezünk az egész család számára, valamint szüleink és más rokonaink esetében azt is, hogy gondozásunkra szorulnak, vagy mi tartjuk el őket.

Az uniós családtagok bejelentkezésekor szükséges bemutatni:

- személyazonosító igazolványukat,
- saját tartózkodási igazolásukat,
- a családi kapcsolatot igazoló születési vagy házassági anyakönyvi kivonatot,
- szüleink, nagyszüleink esetében annak igazolását, hogy mi tartjuk el őket,
- gyermekünk esetében annak igazolását, hogy 21 éven aluli vagy mi tartjuk el.

Nem uniós polgár családtagjaink is velünk tarthatnak a munkavállalás országába, nekik azonban **tartózkodási kártyát** kell igényelniük a beutazást követő három hónapon belül. A tartózkodási kártya kiállításáról a hatóság hat hónapon belül döntést hoz. A kártya a kiállítástól számított öt évig érvényes. A diákok nem uniós polgár házastársa és gyermeke esetében igazolni kell a megfelelő jövedelem és az egészségbiztosítás meglétét, szüleik és más rokonaik esetében pedig minden tagállam maga dönti el a tartózkodás engedélyezését.

Bejelentkezésükkor...

- érvényes útleveleket,
- a családi kapcsolat igazolását, illetve
- az eltartotti státuszt bizonyító okmányt kell bemutatniuk.

VIGYÁZAT!

Rokonainkra, valamint be nem jegyzett élettársunkra a közvetlen családtagoknál **szigorúbb szabályok** vonatkoznak: a fogadó állam maga dönt tartózkodásuk engedélyezéséről, ugyanakkor meg kell azt könnyítenie számukra.

Bejelentkezéskor igazolni kell, hogy akivel tartós kapcsolatban élünk, ...

- az élettársunk vagy
- az eltartottunk vagy
- a mi háztartásunkban él vagy
- az ápolásunkra szorul.

A nem uniós polgárok beutazásáról és három hónapnál rövidebb idejű tartózkodásáról az *Utazom...* c. fejezetben találunk fontos tudnivalókat.

JÓ TUDNI!

A három hónapnál hosszabb ideiglenes EU-n belüli tartózkodásunkat és odaköltözésünket itthon már nem kell bejelentünk az okmányirodák felé. Bejelentési kötelezettség abban az esetben van, ha véglegesen szeretnénk letelepedni egy másik EU-országban. Csak ebben az esetben vonja be az illetékes hatóság a magyar személyi igazolványt.

További információ: www.nyilvantarto.hu

VIGYÁZAT!

A külföldi biztosítási jogviszony meglétét továbbra is be kell jelenteni az Országos Egészségbiztosítási Pénztárnak. Erről az *Egészségügyi ellátásom...* c. fejezetben olvasható bővebb információ.

BANKSZÁMLANYITÁS

Külföldi munkavállalás esetén szükségünk lehet bankszámla nyitására, amelyet **bármely helyi banknál** kezdeményezhetünk. A bankok piaci alapon választják ki az ügyfeleiket, ezért megköve-

telhetik, hogy rendelkezünk tartózkodási hellyel az adott tagállamban. Jogunk van azonban ahhoz, hogy a tagállam polgáraival azonos feltételekkel nyissunk bankszámlát.

JÓ TUDNI!

Az euróban teljesített, Európai Unión belüli tranzakciókért a bankok nem számolhatnak fel többet, mint az azonos összegű és ugyancsak euróban végrehajtott belföldi ügyletekért.

HOGYAN ADÓZOM?

Ha másik tagállamban vállalunk munkát, a munkavégzés helyén szerzett jövedelem után ott is kell majd adót fizetnünk. Előfordulhat azonban az is, hogy nem ugyanabban a tagállamban dolgozunk, mint amelyikben életvitelszerűen élünk. Ilyenkor adózásunkról az érintett országok jogszabályai, és a kettős adóztatás elkerülésére kötött államközi szerződések rendelkeznek.

Adóügyi illetőségünk azt jelenti, hogy melyik állammal vagyunk adóügyi szempontból a legközelebbi kapcsolatban. A magyar szabályozás szerint általánosságban akkor kell Magyarországon adóznunk, ha...

- magyar állampolgárok vagyunk,
- az év nagyobb részében (legalább 183 napig) itthon tartózkodunk,
- csak Magyarországon van állandó lakcímünk.

Ha Magyarországon és a másik érintett tagállamban is adóügyi illetékeséggel rendelkezniénk, akkor jövedelmünk adózásáról a két állam **kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezménye** dönt, sorrendben az állandó lakóhelyünk, életvitelünk fő helyszíne, szokásos tartózkodási helyünk és állampolgárságunk szerint.

Ha egy másik tagországba költözünk, az ott előírt egyéb adókat (ingatlanadó, helyi adók, stb.) is fizetnünk kell. Az egyenlő bánás-

mód elve alapján, ha egy másik tagállamban keletkezik adóügyi illetőségünk, az ottani adókedvezményekre is ugyanolyan feltételekkel leszünk jogosultak, mint az ország polgárai.

➔ JÓ TUDNI!

Ha véglegessé válik a kiköltözésünk, a Nemzeti Adó- és Vámhivataltól kérhetjük a személyi jövedelemadónk soron kívüli megállapítását.

HOGYAN ISMERIK EL A MEGSZERZETT KÉPESÍTÉSEMET?

Ha más tagállamban szeretnénk a szakmánkat gyakorolni, a tagállam szabályai előírhatják, hogy szakmai képesítésünket hivatalosan elismertessük.

A képesítések elismerésének rendszere két foglalkozásfajta között meg aszerint, hogy az adott szakma gyakorlása bizonyos képesítéshez kötött-e. A **szabályozott szakmák** esetében a tagállam által előírt képesítéssel kell rendelkezünk annak gyakorlásához, **nem szabályozott szakmák** esetében az ország polgáraival megegyező feltételek mellett, szabadon gyakorolhatjuk szakmánkat.

➔ VIGYÁZAT!

Tagállamonként eltérő, hogy mely szakmák minősülnek szabályozottnak. Előfordulhat, hogy a Magyarországon nem szabályozott szakmánk a célországban meghatározott képesítés megszerzéséhez kötött. Ebben az esetben az ottani hatóságok előírhatják, hogy igazoljuk, a tevékenységet az elmúlt tíz évben legalább két évig teljes munkaidőben végeztük.

JÓ TUDNI!

Az Európai Bizottság szabályozott szakmákat tartalmazó adatbázisában utánanézhethetünk, hogy szakmánk gyakorlása a célországban képesítésünk elismertetéséhez kötött-e, és azt mely hatóságoknál kezdeményezhetjük.

A szabályozott szakmák elismerésének általános rendszere a **kölcsönös elismerés** elvén alapul.

Bizonyos ágazatokban, mint az ipar, kézműipar, kereskedelem, a képesítések automatikusan elismertethetők megfelelő szakmai tapasztalat igazolásával.

Minden tagállamban azonos képzési feltételek szerinti **automatikus elismerés** vonatkozik az orvosokra, általános nővérekre, fogászokra, állatorvosokra, szülésznőkre, gyógyszerészekre, valamint az építészmérnökökre. Az uniós szintű szabályozás **minimumkövetelményeket** határoz meg a képzés tartalmára és idejére vonatkozóan.

Az elismertetési eljárás során a fogadó állam hatóságának 1 hónapon belül jeleznie kell a kérelem beérkezését és az esetlegesen hiányzó dokumentumokat, majd a hiánytalan benyújtástól számított 4 hónapon belül döntést kell hoznia az elismerésről. Az eljárás során be kell mutatni a képesítések, előírt dokumentumok **hiteles másolatát**, illetve **hiteles fordítását**.

A tagállami kapcsolattartó pontokat az Európai Bizottság oldalán találjuk összegyűjtve.

➔ A MUNKAVÁLLALÁS EGYÉB FORMÁI

HATÁR MENTI INGÁZÁS

Határ menti ingázónak számítunk, ha lakóhelyünk nem abban a tagállamban van, ahol munkánkat vagy önálló vállalkozói tevékenységünket végezzük, és lakóhelyünkre legalább hetente egyszer hazautazunk. Egyéb határ menti ingázónak nevezzük azt, akinek a lakóhelye nem abban a tagállamban van, ahol dolgozik, vagy önálló vállalkozói tevékenységet folytat, és heti egy alkalomnál ritkábban tér haza.

Munkánkból szerzett jövedelmünk után a munkahely és a lakóhely országa közötti, **kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmény** szerint – általában a munkavégzés helyén – adózunk.

Az egyenlő bánásmód elvének megfelelően, a munkavégzés helye szerinti országban ugyanazokra az ellátásokra (egészségügyi és családi ellátások, szociális juttatások, nyugdíj) és támogatásokra (utazási kedvezmények, oktatási támogatások, stb.) vagyunk jogosultak, mint az ott lakók. A helyi adókat a lakóhelyünk szerinti ország előírásai szerint kell fizetnünk, valamint a tartózkodásunkra is ennek a tagállamnak a szabályai vonatkoznak.

Határ menti ingázóként a **munkavégzés tagállamában vagyunk biztosítva**, ezért ott igényelhetjük az ellátásokat. Ez alól kivételt jelent a **munkanélküli ellátás**, amelyet a **lakóhely szerinti országban** kell igényelnünk. A munkanélküli ellátás határ menti ingázókra vonatkozó szabályairól a fejezet későbbi részében lesz szó.

Egészségügyi ellátásunkról fontos tudni, hogy határ menti ingázóként **mindkét tagállamban** jogosultak vagyunk az ellátásra. Erről az Egészségügyi ellátásom c. részben olvashatunk részletesen.

KIKÜLDETÉS

A szolgáltatásnyújtás EU-n belüli szabadságából adódóan bármely vállalkozás munkavégzés céljából ideiglenesen másik tagállamba küldheti az alkalmazottait. Kiküldetésben lévő munkavállalóként tehát **korlátozott ideig a szokásos munkavégzésünk helyétől eltérő tagállamban dolgozunk.**

Bármely tagállamba is szóljon a kiküldetés, a munkáltatónak biztosítania kell, hogy a **fogadó állam munkaviszonyra vonatkozó szabályait** betartsák a minimálbér, a maximális munkaidő, pihenőidő és a munkaórák, a minimális éves fizetett szabadság, a várandós nők és fiatalok foglalkoztatása, a gyermekmunka tilalma és a munkahelyi biztonság és egészségvédelem területén.

A kiküldetés időtartama **legfeljebb 24 hónap**, amely alatt továbbra is a **küldő országban vagyunk biztosítottak**. A fogadó országban igazolnunk kell, hogy a küldő államban van társadalombiztosítási jogviszonyunk, ezt az **A1** jelű nyomtatvánnyal tehetjük meg.

A kiküldetés magyarországi szabályai szerint a munkáltatónknak jelentős gazdasági tevékenységet kell Magyarországon végeznie, a kiküldetés alatt folyamatosan kell minket foglalkoztatnia, és a magyar szabályok szerint kell fizetnie a járulékokat. Munkavállalóként a kiküldetést megelőzően folyamatosan, legalább 30 napig kell a magyar szabályok szerint biztosítottnak lennünk.

Kiküldetésünk alatti **adózásunkról** a két tagállam közötti **kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmény rendelkezik**. Általában a munkavégzés helye szerinti országban kell adót fizetnünk, kivéve, ha az év nagyobb részében (legalább 183 napot) a küldő országban tartózkodunk, és fizetésünket közvetlenül az otthoni munkáltatóunktól kapjuk. Ha a fogadó országban adózunk, adóügyekben ugyanolyan bánásmódra vagyunk jogosultak, mint az ország állampolgárai.

További információt tartalmaz a kiküldetés alatti egészségügyi és családi ellátásunkról az *Egészségügyi ellátásom* és a *Gyerekekkel vagyok* c. fejezet.

JÓ TUDNI!

A kiküldetésről bővebben olvashat az **Európa Önökért** portálon (europa.eu/youreurope/citizens), és az **Országos Egészségbiztosítási Pénztár** tájékoztatójában (www.oep.hu >> *Lakoságnak* >> *Ellátás külföldön*).

MUNKAVÁLLALÁS A KÖZSZFÉRÁBAN

A szabad munkavállalás joga kiterjed a közszférára is, így más tagállamok közintézményeinek, kormányzati szerveinek és állami vállalatoknak állásajánlataira is jelentkezhetünk. A tagállamok csak a közhatalom gyakorlásához és az állam általános érdekeinek védelméhez kötődő állások (pl. külügyi szolgálat, rendőrség, honvédelem, adóhatóság) esetében korlátozhatják más uniós ország polgárainak munkavállalását.

MUNKANÉLKÜLI ELLÁTÁS

Ha megszűnik a munkaviszonyunk, **munkanélküli ellátásunk megállapításáért az a tagállam lesz felelős, amelyben munkát vállaltunk**. Az ellátást ugyanolyan feltételekkel vehetjük igénybe, mint a tagállam polgárai, az igénylés feltételeiről és az eljárás menetéről a nemzeti foglalkoztatási szolgálatoknál érdemes érdeklődni.

VIGYÁZAT!

Más szabályok vonatkoznak ránk, ha nem a lakóhelyünk szerinti tagállamban dolgozunk. **Határ menti ingázóként a lakóhelyünk szerinti tagállamban kell az ellátást igényelnünk az U1-es nyomtatvánnyal.** A legutóbbi munkahelyünk szerinti országban is bejelentkezhetünk a foglalkoztatási szolgálatnál, és kereshetünk állást, azonban az ellátást ettől függetlenül a lakóhely szerinti állam folyósítja. Ebben az esetben mindkét szolgálatnak rendelkezésére kell állnunk.

ÁTVIHETEM-E MUNKANÉLKÜLI ELLÁTÁSOMAT MÁS TAGÁLLAMBA?

Dönthetünk úgy is, hogy **másik tagállamban keresünk állást**, miközben volt munkahelyünk tagállama továbbra is folyósítja az ellátást. Az engedély feltétele, hogy a foglalkoztatási szolgálat-hoz való bejelentkezést követően legalább négy hétig a szolgálat rendelkezésére álljunk. Az intézmény által kiállított **U2-es** nyomtatvánnyal legfeljebb három hónapig exportálhatjuk az ellátást a másik tagállamba.

Miután megérkeztünk a célországba, hét napon belül **be kell jelentkezünk** az ottani **foglalkoztatási szolgálatnál**, és be kell mutatnunk az U2-es nyomtatványt. A szolgálat rendelkezésére kell állnunk a munkanélküli ellátáshoz kapcsolódó ellenőrzési eljárás során. Ezért érdemes a költözés előtt tájékozódni a célországban az álláskeresésre vonatkozó jogainkról és kötelezettségeinkről.

Ha ebben a tagállamban nem sikerült állást találnunk, a határidő letelte előtt vissza kell térnünk az ellátást folyósító országba. A tartózkodás meghosszabbítását a munkanélkülivé válás országában kérhetjük legfeljebb további három hónapra, ezt azonban megfelelően alá kell támasztanunk.

➔ VIGYÁZAT!

Az **engedély csak egy országra vonatkozik**, ezért ha egy harmadik tagállamban keresünk állást, a volt munkahelyünk tagállamának illetékes hatóságától ismételten kérnünk kell az ellátás exportálását.

HAZATÉRŐ MUNKAVÁLLALÓK

Lehetőségünk van arra is, hogy hazaköltözzünk, és **ittthon kezdjünk állást keresni**. Ehhez be kell jelentkezni azon tagállam foglalkoztatási szolgálatnál, ahol munkaviszonyunk megszűnt, és kérnünk kell az **U1-es nyomtatványt**, amellyel a kinti biztosítási jogviszonyt és a keresetünket igazolhatjuk. Hazatérésünk után az U1-es nyomtatványt a **Nemzeti Munkaügyi Hivatalnál kell benyújtatunk**, amelynek révén magyar szabályok szerinti regisztrált álláskeresők leszünk.

➔ JÓ TUDNI!

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat munkanélküli ellátással kapcsolatos tájékoztató anyagait letölthetjük a honlapjukról. Az Európai Bizottság tájékoztatói a tagállamonként összegyűjtött szociális és társadalombiztosítási jogokról elérhetők a szociális ügyekkel foglalkozó főigazgatóság honlapjáról. Az európai szociális ellátó rendszerek adatbázisa, a MISSOC (*ec.europa.eu/missoc*) összehasonlítási lehetőségeket kínál a tagállamok ellátásainak feltételeivel kapcsolatban.

További információ:

Nemzetgazdasági Minisztérium EURES ügyfélszolgálat
1089 Budapest, Kálvária tér 7. | Telefon: +36 1 303 0810/2101
E-mail: eures@lab.hu | Web: eures.munka.hu

A blue-toned background featuring a stethoscope. The stethoscope is centered and its tubing forms a large, faint circular shape. Overlaid on this are several semi-transparent blue circles of varying sizes, arranged in a pattern around the central text.

4

*EGÉSZSÉGÜGYI
ELLÁTÁSOM*

Magyarországon akkor vagyunk jogosultak az egészségbiztosítási rendszer összes ellátására (pénzbeli, természetbeni, baleseti), ha Magyarországon dolgozunk és/vagy vállalkozunk, és itt fizetünk járulékokat. Ide tartoznak még az álláskeresői támogatásban részesülő személyek, akik az ellátás után nyugdíjjárulékot fizetnek; ezek a személyek mindazonáltal nem jogosultak pénzbeli ellátásokra.

Egészségügyi szolgáltatásokra (kizárólag természetbeni ellátásokra) jogosultak továbbá azok, akik fizetik az egészségügyi szolgáltatási járulékot, valamint azok, akik a társadalmi szolidaritás alapján részesülhetnek egészségügyi ellátásban (pl.: tanulók, öregségi járadékban részesülők). A biztosítással nem rendelkező vagy nem jogosult személyeknek egészségügyi szolgáltatási járulékot kell fizetniük, ha egy éve folyamatosan Magyarországon tartózkodnak.

Ha magyar állampolgárként egy másik uniós vagy EGT-tagállamban dolgozunk, akkor ránk csak annak a tagállamnak a szociális biztonsági szabályai vonatkoznak. **Biztosítási jogviszonnyal csak egy tagállamban rendelkezhetünk, azonban egészségügyi ellátásra más tagországban is jogosultak lehetünk.**

MIRE JÓ AZ EURÓPAI EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI KÁRTYA?

Az európai egészségbiztosítási kártya birtokában a magyar egészségbiztosítás terhére igénybe vehetünk **orvosilag szükséges** szolgáltatásokat az EGT tagországaiban, valamint Svájcban. Részletesen lásd: www.oep.hu >> *Lakosságnak* >> *Ellátás külföldön*.

VIGYÁZAT!

Az orvosilag szükséges ellátások köre tagállamonként eltérő, így **bizonyos típusú ellátások pénzbe kerülhetnek**. A kártyát csak **az adott állam társadalombiztosítási szervével szerződött szolgáltató fogadja el**, tehát ne próbálkozzunk magánpraxisoknál. Magyarországon a kártyát az egészségbiztosítási pénztári szakigazgatási szerv ügyfélszolgálatán személyesen vagy írásban, térítésmentesen igényelhetjük.

JÓ TUDNI!

Ha egy másik tagállamban európai egészségbiztosítási kártya nélkül vesszük igénybe az orvosi szolgáltatásokat, az **ellátás teljes költségét** magunknak kell fizetnünk. A későbbiekben lehetőségünk van azonban visszakapni az ellátás teljes összege és azon összeg különbözetét, amelyet akkor kellett volna fizetnünk, ha rendelkezünk európai egészségbiztosítási kártyával (természetesen ez azt feltételezi, hogy az utóbbi összeg kevesebb). A különbözetet úgy kaphatjuk vissza, ha a kezeléskor kiállított eredeti számlákat és az ezek kiegyenlítését igazoló bizonylatokat a lakóhelyünk szerint illetékes egészségbiztosítási pénztári szakigazgatási szervnek benyújtjuk.

A kártya **nem használható** fel akkor, **ha gyógykezelés céljából utazunk egy másik tagállamba**. A külföldi gyógykezelés költségeinek térítéséről a külföldi biztosítóintézet, valamint az Országos Egészségbiztosítási Pénztár saját mérlegelése szerint dönthet.

MIVEL TÖBB AZ UTASBIZTOSÍTÁS?

Az utasbiztosítás **extra védelmet** nyújt számunkra külföldi tartózkodásunk alatt, mivel az egészségbiztosítási kártya biztosította ellátásokon felül további szolgáltatásokra is jogosultságot ad.

Az utasbiztosítás – a szerződés feltételeitől függően – fedezheti még a poggyászbiztosítást, igénybe vehetünk vele magánorvosi ellátást is, és akár a költséges síbalesetek kapcsán felmerülő szolgáltatásokat is megtérítheti a biztosító.

Érdemes érdeklődni a biztosítótársaságnál a feltételekről. Vannak olyan biztosítótársaságok, amelyek adott esetben magyarul beszélő/magyar orvost is javasolhatnak.

HOGYAN ALAKUL AZ EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSOM, HA MÁS TAGÁLLAMBAN DOLGOZOM?

Ha valamely EGT-tagállamban vállalunk munkát, annak az országnak a szociális biztonsági szabályai vonatkoznak ránk, **ott vá-lunk biztosítottá**. Ebben az esetben Magyarországon mentesülünk a társadalombiztosítási járulék megfizetése alól, mivel a főt leírtaknak megfelelően csak egy tagállam szociális rendszerébe tartozhatunk. Tehát amíg külföldön dolgozunk, itthon nem kell befizetnünk az egészségügyi szolgáltatási járulékot sem, mivel nem lehetünk biztosítva két tagállamban.

A kettős járulékfizetés elkerülése érdekében a külföldi biztosítási jogviszony létrejötte után 15 napon belül **jeleznünk kell az OEP-nél** (a Pénztár honlapján), hogy külföldön álltunk munkába, és rendelkezünk biztosítással.

Ha azt szeretnénk, hogy itthon is részesülhessünk a szükséges orvosi ellátásokban, a már korábban említett európai egészségbiztosítási kártyát kell kiváltanunk.

➔ VIGYÁZAT!

Ha külföldön élünk, és ott vagyunk biztosítottak, az európai egészségbiztosítási kártyát az **adott ország nemzeti biztosítójától** kell igényelnünk. Ebben az esetben a kártya a magyarországi tartózkodásunk során, az EGT-országokban és Svájcban is feljogosít minket az orvosilag szükséges ellátások igénybevételére.

Ha az EGT egyik tagállamában vagy Svájcban dolgozunk, de Magyarországon van az állandó lakcímünk, Magyarországon is kaphatunk teljes körű egészségügyi ellátást. A munkavégzésünk helye szerinti tagállam biztosítójától kell kérnünk igazolást arról, hogy az adott államban rendelkezünk biztosítási jogviszonnal. Ez az **S1-es nyomtatvány**, amelyet a külföldi biztosító küld meg a lakóhelyünk szerint illetékes egészségbiztosítási pénztári szakigazgatási szervnek.

➔ VIGYÁZAT!

Több tagállam a magyar jogszabályoktól eltérően értelmezi a lakóhely fogalmát, így S1-es igazolást például az Egyesült Királyságban, Írországban és Olaszországban nem állítanak ki.

MI A TEENDŐ, HA HATÁR MENTI INGÁZÓ VAGYOK?

Határ menti ingázóként a **munkavégzés helye szerinti tagállamban** lesz teljes körű biztosításunk. A **lakóhelyünk szerinti országban** nem kell járulékokat fizetnünk, de ott **is jogosultak vagyunk a teljes körű egészségügyi ellátásra**. Ebben az esetben is a külföldi biztosító igazolja az **S1** jelű nyomtatványon a lakóhelyünk szerint illetékes egészségbiztosítási pénztári szakigazgatási szervnek azt, hogy az adott országban biztosítással rendelkezünk.

HOL VAGYOK BIZTOSÍTOTT, HA KIKÜLDETÉSBEN DOLGOZOM?

Ha ideiglenesen – kiküldetésben – dolgozunk egy másik EGT-tagállamban, a szabályok szerint **hazánk társadalombiztosítási rendszerében maradunk**, így a teljes körű egészségügyi ellátást ott vehetjük igénybe, ahol általában dolgozunk. Annak érdekében, hogy a kiküldetés ideje alatt a másik tagállamban is részesülhessünk orvosi ellátásban, az egészségbiztosítási pénztári szakigazgatási szerv kiállítja számunkra az **S1** jelű nyomtatványt.

Ha a kiküldetés idejére nem helyezzük át a lakóhelyünket, csak rövidebb időszakot tartózkodunk a másik tagállamban, elegendő itthon kiváltanunk az európai egészségbiztosítási kártyát.

PÁRHUZAMOS MUNKAVÉGZÉS ESETÉN HOL VAGYOK JOGOSULT ELLÁTÁSRA?

Ha párhuzamosan vagy időszakosan váltakozva két vagy több tagállamban végzünk keresőtevékenységet, alapesetben a biztosítási kötelezettség **elsősorban a lakóhely szerinti országban** állapítandó meg. Ez abban az esetben is igaz, ha munkavállalóként több tagállamban, más-más munkáltatónál dolgozunk, de a lakóhelyünk szerinti tagállamban nem végzünk keresőtevékenységet.

Más a helyzet, ha munkavállalóként több tagállamban egy munkáltató javára végezzük munkát, és a lakóhely szerinti tagállamban végzett tevékenységünk kevésbé jelentős (kevesebb mint 25%). Ebben az esetben a biztosítási kötelezettség a **munkáltató székhelye szerinti** államban fog fennállni.

A lakóhely szerinti államban maradunk biztosítottak abban az esetben is, ha önálló vállalkozóként olyan tagállamokban végzünk önálló tevékenységet, ahol nem rendelkezünk székhellyel, telephellyel, illetve lakóhellyel, még abban az esetben is, ha a lakóhelyünk szerinti államban gazdasági tevékenységet egyáltalán nem végezzük.

Ha önálló vállalkozóként egy másik tagállamban telephellyel rendelkezünk, lakóhelyünkön azonban nem folytatunk a munkaidőnk, munkabérünk vagy bevételünk legalább 25%-át kitevő tevékenységet, akkor a biztosítás a **vállalkozás telephelye szerinti állam** szabályai szerint állapítandó meg.

A **munkavégzés helye szerinti** tagállamban válunk biztosítottá akkor, ha az egyik tagállamban munkaviszony keretében végzünk munkát, egy másik tagállamban pedig önálló tevékenységet folytatunk – függetlenül a két tevékenység egymáshoz viszonyított arányától.

MIT KELL TENNEM, HA NYUGDÍJASKÉNT EGY MÁSIK TAGÁLLAMBAN SZERETNÉK ÉLNI?

Ha magyar nyugdíjban részesülő nyugdíjasként átköltözünk egy másik EGT-tagállamba, ott a magyar egészségbiztosítás terhére jogosultak leszünk egészségügyi szolgáltatásokra. A jogosultságot a magyar egészségbiztosítási szakigazgatási szerv az **S1** jelű igazolással igazolja. A jogosultságot be kell jelenteni a másik tagállamban, ahol tagállami biztosítási kártyát/számot állítanak ki. A kártya felmutatásával az **adott állam polgáraival megegyező egészségügyi ellátást** vehetünk igénybe. Másik tagállamba áttelepülő nyugdíjasként magyar TAJ-számunk nem szűnik meg, Magyarországon is teljes körű egészségügyi szolgáltatásra leszünk jogosultak.

RÉSZNYUGDÍJBAN RÉSZESÜLÖK...

Ha magyarországi lakóhellyel rendelkező nyugdíjasként résznyugdíjat kapunk egy másik tagállamtól, az egészségügyi szolgáltatások teljes körének igénybevételére a **lakóhely szerinti tagállamban** leszünk jogosultak, függetlenül a résznyugdíj folyósításának helyétől. Azonban ha magyarországi lakóhellyel rendelkezünk, de nyugdíjunkt vagy résznyugdíjainkat nem a magyar államtól kapjuk, akkor – a kitelepülő nyugdíjasokhoz hasonlóan – az egészségügyi ellátásunkat a nyugdíjat folyósító állam fizeti.

DIÁKKÉNT HOGYAN VEHETEM IGÉNYBE AZ ELLÁTÁST?

Magyarországon a **tanulói jogviszonnyal** rendelkező hallgatók jogosultak az egészségügyi szolgáltatások igénybevételére. A tanulói jogviszony a beiratkozástól a diákigazolványra való jogosultság lejártáig tart.

Ha magyarországi jogviszonnyal rendelkező hallgatóként **külföldi folytatunk tanulmányokat, itthon is jogosultak maradunk az egészségügyi ellátásokra.**

A külföldi oktatási intézménynél tájékozódjunk előre, hogy hallgatói jogviszonyunk után jogosultak vagyunk-e teljes körű egészségügyi ellátásra az országban.

VIGYÁZAT!

A külföldi (EGT-tagállambeli) tanulmányaink teljes ideje alatt rendelkezniünk kell európai egészségbiztosítási kártyával, amellyel a fent leírtaknak megfelelően igénybe tudjuk venni a szükséges orvosi ellátásokat.

GYÓGYSZER KIVÁLTÁSA

Ha egy vényköteles gyógyszert szeretnénk kiváltani egy másik EGT-tagállamban, a **magyar orvos által felírt recepttel** megtehetjük. Előfordulhat azonban, hogy a másik országban nem forgalmazzák a gyógyszert, így megkönnyítheti a dolgunkat, ha az orvos a gyógyszer összetevőit is feltünteti, hogy a gyógyszerész azonos hatóanyagú gyógyszert adhasson.

További hasznos információ olvasható az OEP tájékoztató füzetében, amelyek a www.oep.hu >> *Lakosságnak* >> *Ellátás külföldön* aloldalon érhetők el.

A telefonos ügyfélszolgálat hívószáma:

06-1 288-5100

EU-s ügyekkel kapcsolatban:

Hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 8:00 – 16:00 óráig

Péntek: 8:00 – 12:00 óráig

EU információs vonal: **06-40-200-347** (helyi tarifával hívható)

TANULOK

5

Magyar állampolgárként ugyanolyan jogunk van egy másik tagállam oktatási rendszerében – közoktatásban és a felsőfokú oktatásban egyaránt – tanulni, mint az adott tagállam állampolgárainak. Az oktatási intézményeknek azonos feltételeket kell biztosítaniuk a külföldi diákok számára.

KÖZOKTATÁS

Egy EGT-tagállam állampolgárként jogunk van más EGT-ország területén tartózkodni és ott munkát vállalni. Ha gyerekekkel költözünk egy másik tagállamba, a **gyermekünknek joga van folytatni tanulmányait** ahhoz hasonló szinten, ahol Magyarországon azt félbeszakította.

VIGYÁZAT!

Az egyes **tagállamok oktatási rendszerei** nagymértékben **eltérhetnek** egymástól, akár egy országon belül is, így kiutazás előtt érdemes tájékozódni az adott tagállam oktatási rendszeréről, valamint célszerű azonnal a kiválasztott iskolánál érdeklődni. Hogy még könnyebb legyen a beilleszkedés, gyermekünk akár ingyenes nyelvoktatásban is részt vehet.

Hasznos oldal a témában:

europa.eu/youreurope/citizens/education/school/enroll/

FELSŐFOKÚ KÉPZÉS

Magyar állampolgárként bármely tagállam **felsőoktatási intézményébe ugyanolyan feltételekkel jelentkezhetünk, mint az adott ország állampolgárai**, és ha felvesznek, azonos feltételekkel is tanulhatunk.

Számos egyetem azonban megköveteli a képzés nyelvének (vagy az angolnak, vagy az adott ország hivatalos nyelvének) ismeretét. A tagállamok felsőoktatása, valamint a felvételi eljárások és határidők nagyban eltérhetnek egymástól, így érdemes a jelentkezési időszakok előtt részletesen tájékozódni.

Ha magyar állampolgárként egy másik EU-tagországban folytatjuk egyetemi tanulmányainkat, **ugyanannyi tandíjat** kell fizetnünk, mint az adott ország állampolgárainak. **Tanulmányi** alapon megítélt ösztöndíjra pályázhatunk, azonban szociális jellegű ösztöndíjat csak az ottani állampolgárok kaphatnak. Bizonyos országokban megélhetési ösztöndíjat is lehet igényelni. A fizetendő tandíjakról, a beiratkozás egyéb költségeiről, valamint a megpályázható ösztöndíjakról érdemes a kiválasztott intézményeknél előzetesen érdeklődni.

További információ:

europa.eu/youreurope/citizens/education/university/

A diákok egészségügyi ellátásáról az *Egészségügyi ellátásom* c. fejezetben olvashat.

Az Oktatás és Ifjúság témával kapcsolatban további hasznos információk olvashatók az Európa Önökért portálon:

europa.eu/youreurope/citizens/education

HOL TALÁLHATUNK INFORMÁCIÓT AZ EGYES TAGÁLLAMOK OKTATÁSI RENDSZERÉRŐL ÉS KÉPZÉSEIRŐL?

Ploteus

Az Európai Bizottság internetes portálja, a PLOTEUS (Portal on Learning Opportunities Throughout the European Space) széleskörű, egész Európára kiterjedő tájékoztatást nyújt az általános és szakmai képzésről.

Az adatbázisban a következő témakörök szerint kereshetünk:

- Tanulási lehetőségek
- Oktatási rendszerek
- Csereprogramok és támogatási lehetőségek
- Kapcsolat és utazás külföldre

Az oldal elérhetősége: www.ec.europa.eu/ploteus

Nemzeti Pályainformációs Központ (NPK)

A Nemzeti Pályainformációs Központ (www.npk.hu) az Európai Unió tanácsadó hálózat, az EUROGUIDANCE (www.euroguidance.eu) magyarországi tagja.

Az NPK az Európai Unió tagállamaiban elérhető képzésekről, ösztöndíj-lehetőségekről, gyakornoki helyekről és a Magyarországon letehető nyelvvizsgákról kiadványokat készít, amelyek elsősorban pályaválasztási rendezvényeken, oktatási kiállításokon állnak az érdeklődők rendelkezésére.

OKLEVELEK, FELSŐFOKÚ KÉPESÍTÉSEK, DIPLOMÁK ELISMERÉSE TOVÁBBTANULÁS ESETÉN

Az Európai Unióban az oktatáspolitikai kérdései **tagállami hatáskörbe tartoznak**. Ebből adódóan nincs egységes szabályozás a más tagállamban szerzett bizonyítványok, diplomák elfogadására. Általánosan azonban elmondható, hogy ha a Magyarországon megszerzett képesítésünkkel egy másik EGT-tagállamban szeretnénk továbbtanulni, a **fogadó felsőoktatási intézmény dönt** arról, hogy **oklevelünk megfelel-e** a követelményeknek, és feljogosít-e minket tanulmányaink folytatására az adott intézményben.

A diplomák összehasonlíthatóságát megkönnyíti az **Europass oklevélmelléklet**. Ezt mindig a vizsgáztató intézmény (egyetem, fő-

iskola) bocsátja ki a végzettséget igazoló oklevéllel együtt. A melléklet tájékoztat az elsajátított kompetenciákról, pontosan leírja az elvégzett kurzusokat és a vizsgaeredményeket.

Az OKJ-s szakképzések összehasonlíthatóságát segíti az **Europass bizonyítvány-kiegészítő**, amelyet szintén a képzőintézmény bocsát ki.

Az Europass dokumentumairól a europass.hu/pages/main oldalon található bővebb információ.

Az oklevelek munkavállalási célú elismeréséről a *Munkát vállalok* c. fejezetben olvashatunk.

MILYEN KÉPZÉSI, OKTATÁSI PROGRAMOKAT KÍNÁL SZÁMUNKRA AZ EURÓPAI UNIÓ?

2014 januárjától az **Erasmus+** program foglalja egybe az Európai Unió oktatási, képzési, ifjúsági, valamint sportkezdeményezéseit. Ennek keretében életünk szinte minden szakaszában lehetőségünk nyílik az uniós programban való részvételre. Az új program tehát a köz-, felső- és a felnőttoktatási, a szakképzési, valamint az ifjúsági és sportszektorokat fogja át.

Magyarországon a programot a Tempus Közalapítvány (www.tka.hu), valamint a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet (www.ncsszi.hu) belül működő Erasmus+ Ifjúsági Programiroda (www.eplusifjusag.hu) irányítja. Az előbbi a köz-, felső- és felnőttoktatási, valamint szakképzési, az utóbbi az ifjúsági és sportpályázatokért felelős.

Fontos tudni, hogy az Erasmus+ program keretében csak intézmények és szervezetek nyújthatnak be pályázatokat (magánszemélyek nem), tehát ezentúl csak ezeken keresztül vehetünk részt a programban. Pályázni kizárólag elektronikus formában, az erre kialakított online felületen lehet, és a pályázatot benyújtani kí-

vánó szervezetnek egy külön weboldalon is regisztrálnia kell. A kapott regisztrációs számot a program hét éves időtartama alatt bármely pályázathoz fel tudja használni. A bírálókat során hangsúlyt fektetnek arra, hogy a benyújtott pályázat minél szorosabban kapcsolódjon az uniós oktatási–képzési vagy ifjúsági szakpolitikákhoz, valamint hosszú távon is eredményeket mutasson fel. Ezen kívül egyes célcsoportok esetében a hátrányos helyzetű és fogyatékos résztvevők számára többlettámogatás is igényelhető.

Az Erasmus+ programban a köz- és felsőoktatásban tanulók, gyakornokok, önkéntesek, fiatalok, felnőtt tanulók, tanárok, pedagógusok, egyetemi oktatók, trénerok, ifjúsági munkások, oktatási, képzési valamint ifjúsági területen működő szervezetek munkatársai vehetnek részt. A résztvevő országok között van az EU 28 tagállama, valamint Izland, Liechtenstein, Norvégia, Svájc, Törökország és Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság.

MELYEK A PÁLYÁZATI KATEGÓRIÁK, MIRE PÁLYÁZHATUNK?

Az Erasmus+ program keretében diákként vagy tanárként számos lehetőségünk nyílik pár hónapot, vagy akár 1 évet is egy másik tagállamban eltölteni tapasztalatszerzés, továbbtanulás vagy akár nyelvtanulás céljából. A program a következő három nagy pályázati (kulcs)tevékenységet foglalja magában:

1. pályázati tevékenység (KA1) – Mobilitási projektek
2. pályázati tevékenység (KA2) – Együttműködés az innováció és a bevált gyakorlatok terén
3. pályázati tevékenység (KA3) – Szakpolitikai reformok támogatása

Ezen felül az Erasmus+ program keretében valósul meg az uniós sportprogram és a Jean Monnet program is.

A lehetőségek tárháza tehát igen széles, de mindenképpen szükséges részletes információt kérni a programért felelős magyar szer-

vektől, hogy kinek, mire és milyen formában érdemes pályáznia az új program szerint.

A program részletes pályázati lehetőségeiről további információt a magyar nyelven is elérhető **Erasmus+ útmutatóban találhatunk**: ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/documents/erasmus-plus-programme-guide_hu.pdf

Az **Európai Ifjúsági Portál** az Európában élő fiatalok számára szóló információk és lehetőségek átfogó gyűjtőhelye: europa.eu/youth

A fent leírt ösztöndíjakon kívül sok más ösztöndíjra is pályázhatunk a világ szinte bármelyik szegletébe. A Magyarországról elérhető aktuális ösztöndíjakról a **Magyar Ösztöndíj Bizottság** honlapján lehet tájékozódni (www.scholarship.hu).

JÓ TUDNI!

Az európai uniós oktatási lehetőségekről tájékozódhatunk az Európa Önökért portálon (europa.eu/youreurope). A képezések továbbtanulási célú elismertetéséről az Oktatási Hivatal honlapja (www.oktatas.hu) nyújt bővebb információt.

6

VÁLLALKOZÓ
VAGYOK

Vállalkozóként az Európai Unió tagállamaiban szabadon végezhetünk gazdasági tevékenységet: letelepedve vállalkozást alapíthatunk, vagy telephely létrehozása nélkül ideiglenesen szolgáltatást is nyújthatunk.

AZ ÁRUK SZABAD MOZGÁSA

Az egységes belső piacon bármely tagállamban létrehozott vállalkozásunk – vámoktól, mennyiségi és azzal egyenértékű korlátozásoktól mentesen – értékesíthet és vásárolhat termékeket. Az áruk szabad áramlását csak kivételes, indokolt esetben, pl. közérdekre hivatkozva lehet korlátozni.

Az áruk más tagállamokban történő akadálymentes forgalmazását több intézkedés is segíti:

- az uniós szintű harmonizáció a nagy kockázatú termékek (pl. gyógyszerek, játékok, járművek, elektronikai berendezések) esetében – az összehangolt műszaki–technikai előírásoknak megfelelő árucikkek bármely tagállamban forgalmazhatók.
- az európai szabványok (Az európai szabványok biztosítják, hogy a termékek uniós alapkövetelményeket teljesítsenek. Alkalmazásuk nem kötelező.)
- a CE-jelölés – a *Vásárolok* c. fejezetben bővebben is olvashatunk erről
- a kölcsönös elismerés elve, amely szerint a tagállamok nem korlátozhatják az áruk kereskedelmét pusztán a nemzeti jogszabályok eltérései miatt. Ez azt jelenti, hogy főszabály szerint az egyik tagállamban jogszerűen forgalmazott termék más tagállamban is forgalmazható.

➔ JÓ TUDNI!

Az egyes árucikkek kölcsönös elismerésével, műszaki, technikai előírásaival kapcsolatban a tagállamokban működő termékinformációs kapcsolattartó pontok adnak tájékoztatást. A Magyar Termékinformációs Pont (www.termekpont.hu) a Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatalban működik.

Az áruk szabad mozgásának alapvető feltétele, hogy a gyártók és a forgalmazók eleget tegyenek az uniós termékbiztonsági szabályoknak. Ezekről a *Vásárolók* c. fejezetben tudhatunk meg többet.

Az EU-n kívülről származó termékek után vámot és importáfát kell fizetni. A kereskedelmi vámtarifa mértékéről az Európai Bizottság TARIC-adatbázisából tájékozódhatunk.

MIKÉNT TUDOK SZOLGÁLTATÁST NYÚJTANI?

A szolgáltatásnyújtás szabadságának érvényesülése érdekében a tagállamok egyszerűsítették a határon átnyúló szolgáltatásnyújtáshoz szükséges adminisztratív eljárásaikat. Alapvető szabály, hogy tilos a hátrányos (állampolgárság- vagy lakóhelyalapú) megkülönböztetés és az aránytalanul nagy adminisztratív terhek kirovása azokra a szolgáltatókra, melyek székhelye egy másik uniós tagállamban van. Egyes követelményeket fenntarthatnak a tagállamok közrendi, közbiztonsági, egészségügyi és környezetvédelmi okokból, és átmenetileg eltérő szabályokat is megállapíthatnak pl. a kiküldetés és a képesítések elismerése terén. Az EU bármely országában fióktelep létrehozása nélkül is nyújthatunk szolgáltatást.

JÓ TUDNI!

Minden tagállamban működik egyablakos ügyintézési pont, amely tájékoztat az adott tagállamban érvényes szabályokról és az adminisztratív teendőkről. Az ügyintézésre minden tagállamban elektronikus úton is lehetőségünk van. A tagállami egyablakos ügyintézési pontok az Európai Bizottság EUGO oldaláról (ec.europa.eu/internal_market/eu-go/) érhetők el.

A szolgáltatásnyújtás úgy is lehetséges, hogy saját alkalmazottainkat egy másik tagállamba küldjük. Ekkor az alkalmazottakra a kiküldetés szabályai vonatkoznak. Erről a *Munkát vállalok* c. fe-

jezetben olvashat, a kiküldetés egészségügyi ellátásra vonatkozó szabályairól pedig az *Egészségügyi ellátásom* c. fejezetben.

HOGYAN ALAPÍTHATOK VÁLLALKOZÁST?

Ha termékeinket másik tagállamban szeretnénk értékesíteni, vagy hosszabb távon szeretnénk szolgáltatást nyújtani, a külföldi tagállam polgáiraival **azonos feltételekkel nyithatunk fióktelepet** vagy **alapíthatunk céget**, és telepedhetünk le az országban.

A cégalapításhoz szükséges engedélyekről és szakképzettségi előírásokról a tagállami egyablakos ügyintézési pontok adnak tájékoztatást, ezen túl az adminisztrációt is ezeken a portálokon keresztül intézhetjük elektronikusan.

➔ JÓ TUDNI!

A tagállami piacokkal kapcsolatos tudnivalók, üzleti lehetőségek megismerésében az **Európai Vállalkozói Hálózat (Enterprise Europe Network – een.ec.europa.eu)** nyújt segítséget. A tagállamok vállalkozásfejlesztési szervezeteihez fordulhatunk, ha vállalkozásunknak új európai piacokat, partnereket vagy finanszírozási lehetőségeket keresünk. A hálózat magyarországi koordinátora a **Magyar Nemzeti Kereskedőház (MNKH) égisze alatt működő Magyar Kereskedelemfejlesztési Kft.** Vállalkozásunk európai piacokra lépésével kapcsolatban az Enterprise Europe Network hálózatán kívül az **Európai kkv-portál segítségével (ec.europa.eu/small-business)** is hasznos információkhoz juthatunk.

A vállalkozás alapításához szükséges szakmai képesítések elismeréséről a *Munkát vállalok* c. fejezetben olvashatunk bővebben.

MELYIK TAGÁLLAMBAN KELL ADÓT FIZETNEM?

A tagállami adórendszerek jelentősen eltérnek, mivel az EU az adózás terén csak korlátozott hatáskörökkel rendelkezik. Az áruk és szolgáltatások szabad mozgásához szorosan kötődő **közvetett adók terén** (hozzáadottérték-adó vagyis áfa, jövedéki adó, más forgalmi adók) az EU **harmonizációs** szerepet játszik. A **közvetlen adókról** a tagállamok **nemzeti hatáskörben** döntenek, azonban a belső piaci versenyt és a határon átnyúló gazdasági tevékenységek zavartalan működését biztosítaniuk kell. Ezt szolgálják a kettős adóztatás elkerüléséről szóló, tagállamok közötti kétoldalú egyezmények.

Ha másik tagállamban nyitunk fióktelepet vagy alapítunk vállalkozást, az ott telephellyel rendelkező vállalkozásokkal megegyezően, ottani szabályok szerint kell kezdeményoznünk a **cég nyilvántartásba vételét**. A tagállamok adminisztrációs előírásairól az egyablakos ügyintézési pontok, valamint az Enterprise Europe Network tagjai adnak felvilágosítást. Az adózási előírásokkal kapcsolatban érdemes felvenni a kapcsolatot az adott ország adóhatóságával is.

KÖZÖSSÉGI ADÓSZÁM

Ha magyarországi vállalkozóként **európai partnerekkel kereskedünk** (termékbeszerzés, -értékesítés, szolgáltatásnyújtás és -igénybevétel révén), **közösségi adószámot** kell igényelnünk. A közösségi adószám szükséges a külföldi adóhatóságokkal való kapcsolattartáshoz, valamint az Unión belüli adómentes beszerzéshez és értékesítéshez.

A közösségi adószám abban is segít, hogy meggyőződjünk (leendő) **kereskedelmi partnereink adószámának érvényességéről**. Minden közösségi adószámmal rendelkező adózó megerősítést kérhet az adatokról az Európai Bizottság adatbázisából, valamint a **Nemzeti Adó- és Vámhivatal Központi Kapcsolattartó Irodájától** telefonon, faxon, levélben és e-mailben (www.nav.gov.hu).

ÁFASZABÁLYOK

Termékbeszerzés és -értékesítés

A hozzáadottérték-adót (amely a magyarországi áfának felel meg) minden EU-tagországban kivetik a fogyasztási céllal vásárolt vagy értékesített termékekre és szolgáltatásokra. Az áfát abban a tagállamban kell megfizetni, amelyik a teljesítés helyének minősül. Ha a teljesítés helye Magyarország, akkor a magyar áfaelőírások szerint kell adózni. Ha a teljesítés helye egy másik EU-tagország, és a vevő a beszerzése után ebben az országban adófizetésre kötelezett, a terméket értékesítő magyar vállalkozásnak itthon nem kell áfát fizetnie.

Az EU-n belüli termékértékesítés akkor adómentes, ha azt a közösségi adószámmal rendelkező magyarországi adóalany más tagország közösségi adószámmal rendelkező adóalanyának teljesíti, és a termék igazoltan másik tagállamba kerül. Az Unión belüli adómentes termékértékesítés tehát azt jelenti, hogy az eladó levonhatja a beszerzéshez kapcsolódóan belföldön megfizetendő adót, a vevőt pedig a teljesítés helye szerinti országban kötelezik áfafizetésre a beszerzése után.

Ha tehát termékünket más tagállamban értékesítjük, az árumozgást hitelt érdemlően (fuvarokmánnyal) bizonyítani tudjuk, valamint nekünk és a vevőnek is van közösségi adószáma, általánosságban nem mi fizetjük az áfát Magyarországon, hanem a vevő fizeti a teljesítés helyén. Bizonyos ügyletekre speciális szabályok vonatkoznak, pl. láncügyletek, háromszögügyletek, illetve vagyonáthelyezés.

Távolsági értékesítés

Távolsági értékesítés esetén az értékesítőnek van adókötelezettsége. Saját tagállamában akkor fizet adót, ha a másik tagországbeli nem adóalany vásárlóknak teljesített értékesítés adó nélkül számított értéke nem haladja meg a célországban megállapított értékhatárt az adott évben és az azt megelőző évben.

A távolsági értékesítés szabályai vonatkoznak az **internetes kereskedelemre** is. Ha tehát webshopon keresztül értékesítjük termékeinket más tagállambeli nem adóalanyoknak (magánszemélyeknek), és az értékesítéseink összessége nem éri el annak a tagállamnak az értékhatárát, akkor a magyar adónemek vonatkoznak a termékeinkre.

Szolgáltatásnyújtás

Egy szolgáltatás teljesítési helye attól függ, hogy annak igénybe vevője adóalany-e. Ha az igénybe vevő adóalany, akkor általában székhelye, telephelye vagy lakóhelye lesz a teljesítési hely (függetlenül attól, hogy a szolgáltatás ténylegesen hol teljesül). Nem adóalanyként nyújtott szolgáltatás esetén a szolgáltatásnyújtó telephelye vagy lakóhelye lesz a teljesítés helye. Az általános szabályoktól eltérő előírások vonatkoznak pl. az ingatlanhoz kötődő szolgáltatásokra, személyszállításra, közlekedési eszközök ideiglenes bérbeadására, vendéglátó-ipari szolgáltatásokra, ügynöki szolgáltatásokra, termékfuvarozásra, bér munkára, kulturális, művészi, oktatási, tudományos és sportszolgáltatásokra.

Ebből következik, hogy ha vállalkozásunk más tagállamban székhellyel rendelkező adóalanytól szolgáltatást vesz igénybe, akkor a magyarországi áfát kell megfizetnünk.

A magyarországi vállalkozások áfafizetési szabályairól a Nemzeti Adó-és Vámhivatal tud részletes tájékoztatást adni (06 40 42 42 42).

MILYEN UNIÓS TÁMOGATÁSI LEHETŐSÉGEKET VEHETEK IGÉNYBE?

Az európai pénzügyi források számos finanszírozási lehetőséget biztosíthatnak vállalkozásunknak. Az Európai Unió közvetlen, tematikus támogatási programokkal, pénzügyi eszközökkel, va-

lamint nemzeti szinten kezelt regionális szakpolitikai támogatásokkal segíti a vállalkozások fejlődését.

A közvetlen uniós támogatások tematikus jellegűek, és konkrét célok megvalósítására szolgálnak. Általános feltételük, hogy hozzáadott értékkel rendelkezzenek, fenntarthatók legyenek, és több országra terjedjenek ki.

Az uniós támogatások másik formáját képezik a strukturális alapokból finanszírozott, nemzeti fejlesztési stratégiákhoz kapcsolódó, nemzeti hatáskörben kezelt pályázati források. A vállalkozások számára számos lehetőség nyílik, hogy különböző területeken fejlesztéseket hajtsanak végre. A pályázatokról és egyéb támogatásokról a www.szechenyi2020.hu oldalon található részletes tájékoztatás. A 2014–2020 közötti időszakban rendelkezésre álló uniós forrásokhoz a Széchenyi 2020 elnevezésű program keretében lehet hozzájutni. További információk a 06 40 638 638-as helyi tarifával hívható telefonszámon kérhetők.

A közvetett finanszírozási forrásokhoz pénzügyi közvetítőkön (bankokon, hitelintézeteken, befektetési alapokon) keresztül, hitelek formájában juthatunk hozzá. A tagállamonként elérhető forrásokról az Európai Bizottság **Access 2 Finance** (www.access2finance.eu) nevű honlapján tájékozódhat.

Az EU közös agrárpolitikájának köszönhetően a magyar gazdák területalapú támogatásokra jogosultak. Az úgynevezett közvetlen kifizetések egyrészt alapjövedelemként szolgálnak a gazdák számára, másrészt a környezeti közjavak nyújtását is biztosítják. A gazdák állattenyésztésre, valamint a zöldség- és gyümölcságazat fejlesztésére is kaphatnak pénzalapú támogatást.

Itt érdemes kiemelni azt is, hogy az úgynevezett fiatal gazdálkodók gazdaságuk beindításához külön támogatásra szerezhetnek jogosultságot.

Fontos tudni, hogy az uniós rendszert a nemzeti költségvetés kiegészítheti, amely azokat az ágazatokat (sertés- és baromfiágazat) segíti, amelyek nem támogathatók termeléshez kötötten.

A mezőgazdasági támogatásokról további részletes információt a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (www.mvh.gov.hu) és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (www.nak.hu) munkatársaitól kérhetünk.

7

VÁSÁROLOK

Bármit is vásárolunk egy másik uniós vagy EGT-tagállamban, ugyanolyan fogyasztói jogokkal rendelkezünk, mint az ott élők. Az EU fogyasztóvédelmi szabályai szerint jogunk van a biztonságos termékekhez és szolgáltatásokhoz, valamint a tisztességes tájékoztatáshoz.

MILYEN SZABÁLYOK VONATKOZNAK AZ ÁRAKRA ÉS A CÍMKÉZÉSRE?

A fogyasztók megfelelő tájékoztatása és a termékek összehasonlíthatósága érdekében az árucikkeken (vagy közelükben) egyértelműen és jól láthatóan fel kell tüntetni az eladási és egységárat.

Az áruk címkéjén ismertetni kell azokat az alapvető adatokat, amelyek segítik a tájékozódást.

Az élelmiszereken az alábbiakat tüntetik fel:

- élelmiszer neve,
- összetétel és arányok,
- nettó mennyiség,
- felhasználhatóság,
- tárolás, felhasználás módja,
- gyártó vagy forgalmazó neve, címe,
- származási hely,
- felhasználási útmutató (ha szükséges a termék fogyasztásához)
- alkoholtartalom 1,2% felett

Jogszabályi összefoglaló: europa.eu/legislation_summaries/consumers/product_labelling_and_packaging/index_hu.htm

VIGYÁZAT!

A tápérték feltüntetése az élelmiszerek csomagolásán csak akkor kötelező, ha a termék leírása felhívja a figyelmet valamilyen tápértékre (pl. alacsony zsír- vagy szénhidrát tartalomra) vonatkozó tulajdonságára.

A genetikailag módosított organizmusokat (GMO) tartalmazó élelmiszerek címkézése szigorú szabályokhoz kötött: a címkén világosan fel kell tüntetni, hogy a termék géntechnológiával módosított. A GMO-tartalmat 0,9% alatt nem kötelező jelölni, feltéve, hogy véletlenül vagy technikailag elkerülhetetlenül jutott az élelmiszerbe.

A nem emberi fogyasztásra szánt termékek címkézése termékcsoportként szabályozott, amely a biztonságos használathoz szükséges és a környezeti hatásukkal kapcsolatos információkat tartalmazza.

MILYEN ELŐÍRÁSOK VONATKOZNAK AZ ÉLELMISZER-BIZTONSÁGRA?

Az uniós élelmiszer-biztonsági szabályozás alapelve „a termőföldtől az asztalig” szemlélet, amely magában foglalja az ellátási lánc minden elemét, a hozzá kapcsolódó megelőzési és ellenőrzési folyamatokkal együtt. (europa.eu/legislation_summaries/food_safety/index_hu.htm)

Az élelmiszerek egyes csoportjaira eltérő szabályozás vonatkozik, azonban az előállítónak, illetve a forgalmazónak minden esetben bizonyítania kell, hogy az élelmiszer biztonságos. Egészségre vagy környezetre veszélyes összetevőt tartalmazó élelmiszer nem hozható forgalomba az Európai Unióban és az Európai Gazdasági Térségben.

Az uniós szintű élelmiszer-biztonság érdekében a tagországok a RASFF sürgősségi riasztórendszeren keresztül tájékoztatják egymást a veszélyesnek ítélt termékekről.

Ökocímke

Azok az áruk és szolgáltatások, amelyek bizonyítottan **kisebb környezeti hatásúak** más hasonló termékeknél, ökocímke használatára jogosultak. Ha ilyen címkével ellátott terméket vásárolunk, biztosak lehetünk abban, hogy nem használtak hozzá környezetre vagy egészségre

veszélyes anyagokat, állatkísérletek mellőzésével készültek, megfelelnek a társadalmi és etikai elvárásoknak, és elkészítésükkor figyelembe vették az újrahasznosítási lehetőségeket.

MILYEN TERMÉKBIZTONSÁGI ELŐÍRÁSOK VANNAK ÉRVÉNYBEN AZ EU-BAN?

Az Európai Unióban és az EGT területén csak biztonságos termékek forgalmazhatók. Ez azt jelenti, hogy megfelelnek az európai biztonsági előírásoknak, vagy ezek hiányában a forgalomba hozatali tagállam szabályainak. A **kölcsönös elismerés** elvének megfelelően az egyik tagállamban jogszerűen forgalmazott termék a másik tagországban is forgalomba hozható. A biztonsági szabályoknak való megfelelésen kívül a termékbiztonság része az is, hogy a gyártók kötelesek tájékoztatni a fogyasztókat a termék használatakor felmerülő kockázatokról is.

Különleges biztonsági szabályok vonatkoznak

- a gyógyszeripari termékekre,
- a kozmetikai termékekre,
- az elektronikai berendezésekre,
- a játékokra.

A termékek veszélyességét a tagállamok felügyeleti szervei ellenőrzik, ők a **RAPEX sürgősségi riasztórendszeren** keresztül tudják tájékoztatni és figyelmeztetni egymást. Fontos, hogy az EU-n kívülről érkező nem biztonságos termékekkel szemben is ez a rendszer nyújt védelmet. Ha tehát egy Magyarországon forgalmazott termékről kiderül, hogy veszélyes, azt más uniós országokban is le kell venni a boltok polcairól.

VIGYÁZAT!

A belső piacon forgalmazott gépek, játékok, elektronikai berendezések biztonságát a **CE-jelölés** garantálja. Ez azt jelenti, hogy az adott terméken a gyártó (vagy nagyobb kockázatú termék esetén a felügyeleti szerv) kockázatértékelést és tesztelést végzett, sőt felelősséget is vállal érte.

MIK A JOGAIM SZAVATOSSÁG ÉS JÓTÁLLÁS ESETÉN?

Ha kiderül, hogy az EU/EGT területén vásárolt termékünk hibás, vagy nem úgy néz ki, ahogy azt az eladó hirdette, a vásárlástól számított két éven belül kérhetjük a termék javítását vagy cseréjét.

További információ: europa.eu/youreurope/citizens/shopping/shopping-abroad/guarantees/index_hu.htm

VIGYÁZAT!

A szavatosság nem azonos a jótállással! Szavatosság esetén az eladó vállalja, hogy a megvásárlás időpontjában a termék a szerződésben leírtaknak megfelelően működik. A jótállás (garancia) ennél több: az eladó a jótállás egész időtartama alatt garanciát vállal arra, hogy a termék megfelelően működik. A szavatosság EU-szerte érvényes, a jótállást viszont a tagállami jogszabályok tehetik kötelezővé, pl. elektronikai cikkek, bútorok, órák, hangszerek esetében. Magyarországon az egyes tartós fogyasztási cikkekre vonatkozó kötelező jótállás egy évre terjed ki.

A tagállami jogszabályokról ezen az oldalon olvashat: ec.europa.eu/consumers/empowerment/cons_networks_en.htm

Fontos, hogy **szavatossági igényünket csak a két éves elévülési időn belül** érvényesíthetjük. A termék kézhezvételétől számított hat hónapon belül elég megmutatnunk a kereskedőnek, hogy a termék hibás vagy nem úgy néz ki, illetve nem úgy működik, ahogyan azt megvételre kínálták. **Hat hónap leteltével** azonban a legtöbb uniós országban **a vásárlónak kell bizonyítania**, hogy a termék már a kézhezvétel pillanatában hibás volt. Jótállásnál az eladónak kell **igazolnia**, hogy a vásárlás után keletkezett a hiba.

MILYEN LEHETŐSÉGEIM VANNAK, HA A VÁSÁROLT TERMÉK HIBÁS?

A hibás terméket – ha van rá lehetőség – az eladónak ki kell javítania vagy ki kell cserélnie. Ha az eladó nem vállalja a termék javítását, kérhetünk árszállítást, vagy elállhatunk a vásárlástól, és kérhetjük a vételár visszatérítését.

Fontos, hogy az eladók kínálhatnak kiterjesztett garanciát a termékeikre, azonban a két éves szavatosság ettől függetlenül érvényes marad.

MI A HELYZET AZ INTERNETEN VÁSÁROLT TERMÉKEKKEL?

Telefonon, faxon, interneten vagy csomagküldő szolgáltatótól megrendelt vásárlás esetén ugyanolyan jogok illetnek meg minket, mint a bolti vásárláskor.

Az **internetes vásárlás távolsági kereskedelemnek** számít, amelyben személyesen nem találkozunk az eladóval, ezért szükség van a vásárló személyes adatainak védelmére, továbbá lehetőséget kell adni a vásárlási döntés átgondolására (elállás joga). Ezen felül megfelelő tájékoztatást kell adni az online bolt oldalán az eladóról, a kínált termékek tulajdonságairól és áráról, valamint a vásárlási szerződés feltételeiről.

Online vásárláskor megillet minket az **elállás joga**, amely szerint egyoldalúan, indoklás nélkül visszaléphetünk a vásárlástól, visszaküldhetjük a terméket, és kérhetjük a vételár visszatérítését. Uniós szinten legalább hét napot kell biztosítani a megfontolásra, Magyarországon ez nyolc munkanap. Ha úgy döntöttünk, hogy visszaküldjük az árut, annak ellenértékét harminc napon belül kell az eladónak eljuttatnia hozzánk.

➔ VIGYÁZAT!

Az elállás joga néhány termékre és szolgáltatásra nem vonatkozik, ezek a következők:

- előre meghatározott időpontban igénybe vehető szolgáltatások (például szállás, szabadidős szolgáltatás, szállítási szolgáltatás, ételrendelés)
- nyolc munkanapon belül megkezdett szolgáltatások
- gyorsan romló termékek (például élelmiszer, virág)
- személyes megrendelésre készített termékek (például bútorok, ruhák)
- szerencsejáték
- kibontott gyógyszerek, étrend-kiegészítők, kozmetikumok
- csomagolásból kibontott audiovizuális tartalmak (például CD, DVD)
- online letöltött tartalmak
- hírlapok, folyóiratok
- árverésen vásárolt termékek

➔ JÓ TUDNI!

Az internetes vásárlásról bővebben az Európa Önökért portálon olvashat. A Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság honlapján további információkat talál a témával kapcsolatban.

MIT TARTALMAZ AZ EU REKLÁMSZABÁLYOZÁSA?

Vásárlásainkra hatással vannak a médiában és az utcákon látható reklámok, amelyek megjelenését és tartalmát uniós irányelvek és nemzeti jogszabályok rögzítik. Az egész EU területén **tilos a megtevesztő reklámok** használata, így az összehasonlító reklám csak akkor megengedett, ha ugyanolyan származású és ugyanolyan célra szolgáló termékeket vet össze objektív szempontok szerint: europa.eu/legislation_summaries/consumers/consumer_information/l32010_hu.htm

VIGYÁZAT!

A médiában megjelenő hirdetések nem népszerűsíthetnek dohánytermékeket, az alkoholdermékek és gyógyszerek reklámozása pedig csak korlátozottan engedélyezett.

MILYEN FELTÉTELEKKEL VÁSÁROLHATOK SZOLGÁLTATÁST?

Az Európai Unióban nemcsak a termékek vásárlásakor, de a szolgáltatások igénybevételekor is védelem alatt állnak fogyasztói jogaink. Más tagállamban igénybe vett szolgáltatásért nem szabhatnak magasabb árat állampolgárságunkra vagy lakóhelyünkre hivatkozva. A szolgáltató köteles tájékoztatni a vevőt a vásárlás feltételeiről, a szolgáltatás áráról és jellemzőiről.

Magánszemélyként az EU területén igénybe vett szolgáltatásokért a **vásárlás** (teljesítés) **helye szerinti** országban fizetjük az áfával terhelt összeget.

A szolgáltatások áfaszabályairól a *Vállalkozó vagyok* c. fejezetben olvashatunk bővebben.

ROAMING

A külföldről indított vagy fogadott hívást, küldött vagy kapott sms-t és a mobilinternet-használatot a mobilszolgáltatónk roaming szolgáltatásként számolja el. A roamingárakat uniós/EGT-szinten szabályozzák, így **bármelyik tagállamban is mobilozunk, az EU által meghatározott maximális szint alatt van a fizetendő tarifa.** Az árak nettó értékben, euróban vannak megszabva, és az elmúlt években folyamatosan csökkentek. Magyarországon értelemszerűen a 27%-os áfával növelt összeget kell megfizetni. **Jó tudni, hogy a roamingdíjak 2018-ban végleg megszűnhetnek az Európai Unióban.**

Roamingdíjak az Európai Unióban

	2012. július 1.	2013. július 1.	2014. július 1.
Kezdeményezett hívások (percdíj)	0,29 €	0,24 €	0,19 €
Fogadott hívások (percdíj)	0,08 €	0,07 €	0,05 €
SMS-küldés (üzenetenként)	0,09 €	0,08 €	0,06 €
Internetezés (adatletöltés, megabájtonként *)	0,70 €	0,45 €	0,20 €

* A tarifa maximális értéke megabájtonként (MB) van megadva, de a fogyasztásért fizetendő díjat a szolgáltató a felhasznált kilobájtonként (KB) számítja fel. A megadott tarifák áfa nélkül értendők.

PÉNZÜGYI SZOLGÁLTATÁSOK

Ha külföldön tanulunk vagy munkát vállalunk, pénzügyeink intézéséhez szükségünk lehet egy ottani bankszámlára. A bankok nem kötelesek ügyfelükké fogadni minket. Noha állampolgársági alapon nem különböztethetik meg ügyfeleiket, előfordulhat, hogy megkövetelik a tagállami lakóhely igazolását.

Az állampolgárságon alapuló diszkrimináció tilalma a hitelnyújtásra is vonatkozik, azonban a bankoknak joguk van piaci megfontolások szerint dönteni hitelkérelmünk elfogadásáról.

A biztosítási szolgáltatásokat – a társadalombiztosítás és a kötelező nyugdíjbiztosítás kivételével – bármely tagállam biztosítójától igénybe vehetjük, lakóhelyünkől függetlenül. A biztosítók ugyanis más tagállamban létesített telephelyükön vagy közvetítőik révén határon átnyúló szolgáltatásként is árusíthatják termékeiket.

HOVÁ FORDULHATOK FOGYASZTÓI PANASZOMMAL?

Amennyiben úgy érezzük, hogy fogyasztói jogaink sérültek áruk vagy szolgáltatások más tagállamban való vásárlásakor, először mindenképpen a **kereskedővel, eladóval** próbáljuk meg rendezni a vitás ügyet. Ha ez nem sikerült, a belső piacon felmerülő panaszainkkal az **Európai Fogyasztói Központok (ECC-Net)** tagállami szervezetéhez fordulhatunk, Magyarországon pedig a megyei kormányhivatalok fogyasztóvédelmi főfelügyelősegeitől, valamint a **Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóságtól** (www.nfh.hu) kérhetünk segítséget. Az Európai Fogyasztói Központok Hálózata a határon átnyúló fogyasztói ügyekben nyújt tanácsot és segítséget a vásárlóknak, valamint informális úton közvetít a kereskedőkkel fennálló viták rendezésében.

Az Európai Fogyasztói Központ magyarországi szervezetének (www.magyarrefk.hu) **elektronikus úrlapon** is eljuttathatjuk panaszunkat.

A kereskedővel vagy szolgáltatóval való további vitánk megoldására **bíróági és alternatív vitarendezés** (közvetítés, békéltetés) útján van lehetőségünk.

*GYEREKKEKEL
VAGYOK*

8

Ha úgy alakul, hogy a család külföldre költözik, jó tudni, hogy magyar állampolgárként milyen kötelezettségeink vannak gyermekünk születésekor, kisgyermekes családként milyen jogok illetnek meg minket az adott tagállamban, továbbá milyen családi és egyéb támogatásokat kaphatunk.

MILYEN ÁLLAMPOLGÁRSÁGÚ LESZ A GYERMEKÜNK, HA KÜLFÖLDÖN SZÜLETIK?

Az Európai Unió nem szabályozza az állampolgárság feltételeit, a tagállamok nemzeti szabályai az irányadók. Az állampolgárság születéssel való megszerzése két elv szerint lehetséges: a területi elv szerint a gyermek annak az országnak a polgára lesz, amelynek területén született, a vérségi elvet alkalmazó országokban pedig a szülők állampolgársága határozza meg a gyermek állampolgárságát.

A legtöbb tagállamban, így Magyarországon is a vérségi elv érvényesül. **Magyar szülők** (akár az apa, akár az anya révén) **gyermek**e tehát **magyar állampolgár lesz**, függetlenül attól, melyik ország területén születik.

VIGYÁZAT!

Ahhoz, hogy gyermekünk élhessen is magyar állampolgárságával, Magyarországon is anyakönyveztetnünk kell. Ez az úgynevezett „**hazai anyakönyv**”, amelyet bármely települési önkormányzat polgármesteri hivatalának anyakönyvvezetőjénél, vagy a külföldi lakóhely szerint illetékes magyar konzuli tisztviselőnél lehet kérvényezni. A külföldi magyar konzulátusok elérhetőségét a Kormányportálon (www.kormany.hu/hu/kulgaszdasagi-es-kulugyminiszterium/kulkepviseletek) kereshetjük ki.

TERHESGONDOZÁS ÉS SZÜLÉS KÜLFÖLDÖN

Eltérő szabályok vonatkoznak arra, ha egy másik tagállamban ideiglenesen tartózkodunk (pl. családi nyaralás alkalmával), és akkor válik szükségessé az ellátás, vagy ha az tervezzük, hogy másik tagállamban adunk életet gyermekünknek (pl. a külföldön dolgozó édesapához történő kiköltözés esetén).

IDEIGLENES KÜLFÖLDI TARTÓZKODÁS

Mit tegyünk, ha a terhességünk alatt külföldön szorulunk kórházi ellátásra?

Ha terhességünk alatt külföldre kell utaznunk, itthoni munkaviszonyunk (biztosítási jogviszonyunk) alapján kiváltott **európai egészségbiztosítási kártyánkkal** más EGT-tagállamban is igénybe vehetjük az orvosilag szükséges ellátásokat az ottani feltételek szerint. Az **orvosilag szükséges ellátásról** – mérlegelve a körülményeket – a kezelőorvos dönt, ugyanakkor a terhességhez és szüléshez kapcsolódó ellátások is beleértendők, ha nem kifejezetten ezen ellátások igénybevétele céljából utazunk az országba.

Gyermekünk egészségügyi ellátása

A külföldön született gyermek az édesanya **európai egészségbiztosítási kártyája** alapján jogosult az orvosilag szükséges egészségügyi ellátásra a külföldi tartózkodás alatt.

HOGYAN UTAZHATUNK HAZA ÚJSZÜLÖTT GYERMEKÜNKKEL?

Gyermekünk hazautazásához úti okmányra van szüksége. Újszülöttek számára a külföldi tartózkodásunk szerinti konzulátuson kérelmezhetjük (törvényes képviselőként) a **magánútlevél** kiállítását, amelyhez szükséges igazolnunk a gyermek magyar állampolgár-

ságát. Ha ideiglenes magánútlevelet kérünk, a kérelmen szereplő „szülői nyilatkozatot” mindkét szülőnek alá kell írnia.

VIGYÁZAT!

Az ideiglenes útlevelet hazautazásunk után legkésőbb öt napon belül le kell adnunk a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalánál vagy a jegyzőnél.

EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS MAGYARORSZÁGON

Visszaérkezve Magyarországra, a fent leírt módon itthon anyakönyvezett gyermekünk jogosult az egészségügyi ellátásokra. Ehhez az illetékes okmányirodában **lakcímkártyát** kell kérnünk, amelynek alapján a lakóhely szerinti egészségbiztosítási szakigazgatási szerv kiállítja a gyermekünk jogosultságát igazoló **TAJ-kártyát**.

KÜLFÖLDÖN ÉLŐ MAGYAR SZÜLŐK GYERMEKÉNEK SZÜLETÉSE

Kórházi ellátás tervezett egészségügyi ellátás keretében

Előfordulhat, hogy az édesapa külföldön dolgozik, és az édesanya, aki Magyarországon biztosított vagy jogosult az egészségügyi ellátásra, kiköltözik hozzá gyermeke születése előtt. Ebben az esetben a terhességhez és szüléshez kapcsolódó ellátások tervezett gyógykezelésnek minősülnek. A **tervezett gyógykezelés** az édesanya magyarországi biztosítási jogviszonyán alapuló európai egészségbiztosítási kártyával nem vehető igénybe, ahhoz **előzetes engedélyt** kell kérni az Országos Egészségbiztosítási Pénztártól. Az OEP a körülmények mérlegelésével, a tagállami szabályokat figyelembe véve, az **S2-es jelű igazolás** kiállításával dönt arról, hogy igénybe vehetjük-e a tervezett külföldi orvosi ellátást terhességünk alatt. Az S2-es igazolás kiállításával az OEP hozzájárul ahhoz, hogy fedezze a tervezett gyógykezelésünk költségeit.

Ez természetesen nem vonatkozik ránk, **ha életvitelszerűen külföldön élünk** (és dolgozunk), ilyenkor a **kinti biztosítási jogviszonyunk alapján** vehetjük igénybe a terhességhez és szüléshez kapcsolódó ellátásokat, az ottani állampolgárokkal azonos feltételek mellett.

Amennyiben az édesanya kiköltözik egy másik uniós tagállamba az édesapához, de Magyarországon nem rendelkezik biztosítással és nem is jogosult az egészségügyi ellátásra, vagy az S2-es jelű nyomtatványt nem állítja ki az OEP, akkor általában lehetőség van arra, hogy az édesapa külföldi biztosított jogviszonya alapján az édesanya jogosultságot szerezzen az ellátásra. Erről minden esetben a kinti illetékes egészségbiztosító adhat felvilágosítást.

UTAZÁS MAGYARORSZÁGRA

A gyermek hazautazásához a külföldön (életvitelszerűen) tartózkodó család ideiglenes hazalátogatása esetén is a **kinti lakóhely szerinti konzulátuson** kell útlevelet igényelni, amelyhez **mindkét szülő** jelenléte szükséges. A gyermeknek nem kell jelen lennie, és ujjlenyomatot sem kell adnia.

GYERMEKÜNK EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSA MAGYARORSZÁGON

Ha a család külföldön él, magyarországi ideiglenes tartózkodásunk alatt a külföldi biztosítási jogviszonyunk alapján kiváltott **európai egészségbiztosítási kártyával** vehetjük igénybe a szükséges orvosi ellátásokat, TAJ-kártyánk nem használható.

További hasznos információk olvashatók az OEP tájékoztató füzetében, melyek a www.oep.hu >> *Lakosságnak* >> *Ellátás külföldön* aloldalon érhetők el.

A telefonos ügyfélszolgálat hívószáma: **06-1 288-5100**

EU-s ügyekkel kapcsolatban:

Hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 8:00 – 16:00

Péntek: 8:00 – 12:00

MELYIK TAGÁLLAMBÓL KAPHATOK CSALÁDI ELLÁTÁST?

A tagállamok szociális rendszerei különböznek egymástól, nemzeti jogszabályaikban döntenek arról, ki, milyen feltételekkel és mekkora összegben jogosult a családi ellátásokra. Annak érdekében, hogy a munkavállalók családi ellátásra való jogosultsága ne sérüljön más tagállamba költözéskor, a koordináció elve alapján az érintett államok családi ellátásait együttesen kell figyelembe venni.

A családi ellátások megállapításánál az illetékes hatóságok mindig az **egész családot** vizsgálják, és **mindkét szülő státuszát** figyelembe veszik.

Ha egész családnak **abban a tagállamban** lakik, amelyikben munkavállalóként vagy önálló vállalkozóként biztosítási jogvisztonnal rendelkezünk, családi ellátásunkért ez a tagállam felelős, és a **tagállam polgáraival azonos feltételekkel** vagyunk jogosultak az ellátásra.

Ha a család többi tagja nem abban a tagállamban él, amelyben biztosítási jogvisztonnal rendelkezünk, a koordináció elve szerint ugyanazon időszakra vonatkozóan, ugyanazon családtagra nem kaphatunk kétszeresen ellátást. Alapszabály, hogy **egy uniós polgárra csak egy tagállam joga alkalmazható.**

Az illetékes államról **elsőbbségi sorrend** dönt:

- elsődlegesen a **keresőtevékenység** szerinti, majd
- a **nyugdíj folyósítása** szerinti, végül
- a **lakóhely** szerinti tagállam joga alkalmazandó.

Ha mindkét tagállam szabályai szerint jogosultak lennének a családi ellátásra, és a két érintett tagállam közül az ellátások folyósításában illetékes államban alacsonyabb az ellátás összege, a másik tagállamnak **kiegészítést** kell fizetnie.

Ha az érintett két államban ugyanazon a jogcímen alapulnak a családi ellátások, akkor általában az lesz az illetékes, amelyikben a gyermekek laknak.

VIGYÁZAT!

Az illetékes intézmények legtöbbször az egyedi esetek körülményeitől függően döntenek az ellátásokról, ezért mindig vegyük fel a kapcsolatot a tagállami hivatallal. A külföldi családi ellátás igénylését Magyarországon is be kell jelenteni: a magyarországi családi ellátások – családi pótlék, gyermekgondozási segély, gyermeknevelési támogatás – ügyében a Magyar Államkincstár Budapesti és Pest Megyei Igazgatósága (Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya, cím: 1139 Budapest, Váci út 71., e-mail: nko.kmrig@allamkincstar.gov.hu, fax: 0036-1/350-2465) az illetékes.

JÓ TUDNI!

A nemzeti kapcsolattartó pontokat az Európai Bizottság honlapján (ec.europa.eu/social) találjuk. Az egyes országokban igényelhető családi ellátások feltételeiről az Európai Bizottság információs füzetéből tájékozódhatunk (ec.europa.eu/social >> *Az EU szociális biztonsági rendszereinek összehangolása* >> *Az Önt az egyes országokban megillető jogok*).

További információ:

www.allamkincstar.gov.hu/maganszemelyek/csaladi_ellatas_egt

BIZTOSÍTÁSTÓL FÜGGŐ ELLÁTÁSOK

A biztosítási jogviszonytól függő ellátások tagállamonként különbözőek (Magyarországon ilyen ellátás például a terhességi gyermekágyi segély), de – függetlenül attól, melyik tagállamban tartózkodunk (lakunk) – **annak a nemzeti jogszabályait kell alkalmazni, amelyben biztosítottak vagyunk.** Így ha más tagállamba költözünk, és biztosítási jogviszonyt létesítünk (munkavállalás vagy regisztrált álláskereső révén), az ottani ellátás igényléséhez szükséges biztosítási időbe **az itthon szerzett biztosítási időt is bele kell számítani.** Ezt az időt az itthoni biztosító (OEP) által kiállított **E 104** jelű dokumentummal igazolhatjuk.

Erről bővebb információ olvasható a www.oep.hu oldalon >> *Lakosságnak* >> *Ellátás külföldön* >> *GYIK: Egészségügyi ellátás külföldön, a külföldön dolgozók biztosítási jogviszonya, ellátása Magyarországon.*

Bár a magyar szabályok szerint a gyermekgondozási díj (gyed) is biztosítási jogviszonytól függő ellátás, a nemzetközi ügyeket érintő esetekben családi ellátásnak (ilyen például a családi pótlék, a gyermekgondozási segély és a gyermeknevelési támogatás is) minősül. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a gyedre való jogosultság elbírálása is a koordinációs szabályok családi ellátásra vonatkozó rendelkezései alapján történik.

A tagállamok szociális rendszereinek összehasonlító táblázatai megtalálhatók az Európai Bizottság **MISSOC** (ec.europa.eu/missoc) adatbázisában.

*AUTÓVAL
VAGYOK*

9

A szabad mozgás jogát autós utazáskor is élvezhetjük. Ezen a téren azonban sok eltérést tapasztalhatunk, bár a harmonizáció a közlekedésbiztonsági, valamint az egyéb hatósági szabályokban is egyre kiterjedtebb.

Általános szabály, hogy ha átköltözünk egy másik tagállamba, az autónkat **hat hónapig** nem kell forgalomba helyezettetni az adott országban. Az autóval való utazás, valamint a vezetői engedélyek és azok rövid vagy hosszabb távú használatával kapcsolatban sok esetben eltérő szabályozások irányadók az Európai Unió egyes tagállamaiban. Az alábbiakban a legfontosabb közös szabályokat foglaljuk össze.

Tovább információ:

europa.eu/youreurope/citizens/vehicles/index_hu.htm

MIRE KELL FIGYELNEM, HA EGY MÁSIK TAGÁLLAMBA UTAZOM?

A Magyarországon megszerzett **jogosítványunkat az érvényességi idején belül nyugodtan használhatjuk** a tagállamok területén, azonban figyeljünk arra, hogy az egészségügyi alkalmassági vizsgálatnak (hivatásosok esetében a munkaalkalmassági vizsgálatnak is) érvényesnek kell lennie.

VIGYÁZAT!

Míg a magyar hatóságok által kiállított jogosítvány Magyarországon személyi azonosításra is alkalmas okiratnak minősül, addig a többi tagállamban **csakán járművezetésre jogosít fel**. Beutazáshoz személyazonosító igazolvány vagy útlevél szükséges. Az utazásra jogosító okmányokról részletesen az *Utazom c.* fejezetben olvashatunk.

Az otthon megkötött kötelező felelősségbiztosítás fedezetül szolgál abban az esetben is, ha egy másik tagállamban valakinek sérülést okozunk. A biztosítás meglétét bizonyítja a rendszám, ám mindenképpen javasolt, hogy a biztosítás okmányai az utazás során nálunk legyenek. A biztosításban foglalt szolgáltatásokról minden esetben érdemes az utazás előtt tájékozódni. Az uniós jogszabályoknak és nemzetközi szerződéseknek köszönhetően **nincs szükség zöldkártya kiváltására sem.**

A közlekedési szabályok (pl. megengedett sebesség, véralkoholszint), **illetve a kötelező felszerelések országoként eltérő,** változatos képet mutatnak. Indulás előtt ezekről az előírásokról érdemes tájékozódni. Javasolt, hogy egészségügyi doboz, elakadásjelző, pótkerék, pótizzó, valamint láthatósági mellény legyen nálunk. Az autópályák használatával, illetve a speciális szabályokkal kapcsolatban a Magyar Autóklub (www.autoklub.hu) országismertetői hasznos segítséget nyújthatnak. Utazás előtt érdemes a Konzuli Szolgálat honlapján az országokénti utazási tanácsokat is átböngészni.

Természetesen az autó forgalmi engedélyének, illetve – ha nem saját autónkat vezetjük – egy meghatalmazásnak az út során nálunk kell lennie.

MIRE KELL FIGYELNEM, HA EGY MÁSIK TAGÁLLAMBA KÖLTÖZÖM?

Az Európai Unió tagállamaiban általános szabályozás, hogy ha külföldi tartózkodásunk nem haladja meg a hat hónapot, járművünket nem kell forgalomba helyezni az adott országban. További szabály, hogy csak abban az országban lehet regisztrálni a gépjárművet, ahol állandó lakhellyel rendelkezünk vagy ahol életvitelszerűen élünk.

Személygépkocsi másik tagországban történő regisztrációjáról, forgalomba helyezési kötelezettségéről az európai uniós jog nem rendelkezik, annak szabályozása tagállami hatáskörbe tartozik.

Mindez azt jelenti, hogy **amennyiben fél évet meghaladóan egy másik uniós tagállamban életvitelszerűen élünk, akkor járművünket ott fogalomba kell helyezettetnünk.** Ilyenkor a rendszámot az adott tagállamra cserélik, és általában műszaki (esetleg külön környezetvédelmi) és eredetiségi vizsgálatnak vetik alá az autót. Ezen felül egyes tagállamok az első ottani forgalomba hozatal kapcsán regisztrációs adót szedhetnek be. Mindezeket az Európai Unió nem szabályozza, így a részletes ügymenetről a tagállamok illetékes szervei adhatnak felvilágosítást.

Az Európai Unió tagállamai által kibocsátott nemzeti jogosítványok az EU egész területén érvényesek. Ennek megfelelően az EU valamely tagállamában kibocsátott jogosítványunkat szabadon használhatjuk azoknak a járműkategóriáknak a vezetéséhez, amelyek a jogosítványunkban fel vannak tüntetve. Így abban az esetben, **ha egy másik tagállamban telepszünk le, nem kell újra vizsgáznunk,** hiszen az adott ország hatóságai elismerik vezetői engedélyünket.

A tagállamok több lépcsőben közös szabályokat fogadtak el a vezetői engedélyekről. Ennek köszönhetően **bevezették a harmonizált jogosítványmintát,** így 2013. január 19-től minden EU-tagállamban egységes méretű és kinézetű a jogosítvány. Természetesen **a korábban kiadott vezetői engedélyek lejáratukig érvényesek.** A tagállamok mindemellett közösen meghatározták a vezetői engedély megszerzésének alapvető feltételeit is.

Szintén ez a szabály teszi lehetővé, hogy **amennyiben másik tagállamba költözünk – pontosabban áthelyezzük szokásos tartózkodási helyünket –, akkor kérhetjük érvényes (azaz a még le nem járt) vezetői engedélyünk azzal egyenértékű engedélyre való lecserélését** az adott tagállamban. Ha élünk ezzel a jogunkkal, **az új, lecserélt jogosítványunkat az adott tagállam szabályai szerint hosszabbíthatjuk meg.**

VIGYÁZAT!

Ebben az esetben a szokásos tartózkodási hely az a hely, ahol általában élünk. Vagyis, **ahol a naptári év több mint felét, legalább 185 napot töltünk** személyes vagy foglalkozásunkkal összefüggő kötöttségeink miatt.

MIRE KELL FIGYELNEM AUTÓVÁSÁRLÁS SORÁN?

Amennyiben uniós tagállamból vásárolunk új autót, a helyzet hasonlít a tartós átköltözéshez, vagyis **az autót az adott tagállamban forgalomba kell állítanunk. A regisztrációs és a forgalomba helyezési szabályok tagállamonként jelentősen eltérnek**, hiszen ezt a területet az Európai Unió nem szabályozza, ezért a részletes úgymenetről a tagállamok illetékes szervei szolgálhatnak felvilágosítással.

A továbbiakban **a fontosabb magyar szabályozásokra térünk ki.**

Magyarországon az először forgalomba helyezendő személygépkocsik, lakóautók és motorkerékpárok után (továbbá a gépjárműflotta-üzemeltető személygépkocsijának belföldi illetőségű személy részére történő bérbeadása esetén) **regisztrációs adót** kell fizetnünk, melynek összege a személygépkocsi műszaki tulajdonságaitól, a környezetvédelmi osztályba sorolásától, valamint első forgalomba állításának időpontjától függ. Az adó mértékét az üzemanyag típusa, a hengerűrtartalom, a pontos környezetvédelmi osztály, az első, eredeti forgalomba helyezés dátuma, illetve a (várható) adóigazgatási eljárás kezdetének időpontja határozza meg.

JÓ TUDNI!

Amennyiben autónk veteránnak, muzeális értékűnek minősül, mentesülünk a regisztrációs adó megfizetése alól.

VIGYÁZAT!

A külföldi rendszámú személygépkocsi regisztrációs adójának megállapításához mindenképpen szükséges a Nemzeti Közlekedési Hatóság által kiállított **műszaki adatlap**, vagyis a behozatalt feltétlenül ennek beszerzésével kezdjük.

Az Európai Unió egyik tagállamában vásárolt személygépkocsi esetében csupán az **adásvételi szerződésre (vagy kereskedelmi számlára)**, továbbá a **gépkocsi okmányaira lesz szükségünk** a forgalomba hozatal során. Az autó eredeti rendszámmal és okmányokkal is átlépheti a határt, azt nem szükséges kivonnunk a forgalomból, hiszen a magyarországi forgalomba helyezés során autónkat gyakorlatilag honosítjuk.

A személygépkocsi **magyarországi forgalomba helyezéséhez az illetékes okmányirodához kell fordulnunk**, ahol elvégzik a jármű származásának ellenőrzését is. A forgalomba helyezési eljárás ezután következik, amely előtt mindenképpen szükséges beszereznünk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal igazolását arról, hogy leróttuk a megállapított regisztrációs adót.

A forgalomba helyezés kapcsán az eredetiség- és műszaki vizsgálat, illetve a rendszám cseréje kapcsán érdemes további költségekkel is számolnunk.

Amennyiben az autót **nem uniós tagállamból** – azaz ún. harmadik országból – **vásároljuk meg**, pontosabban importáljuk, **vám és importáfa fizetésére** is számítanunk kell.

Az Unión kívülről behozott személygépkocsik után vámot kell fizetni. A vám mértékéről a TARIC-adatbázisból tájékozódhatunk, a származási ország szerint. A személygépkocsik a 8703 árucsoportba tartoznak.

Az Európai Unióban a harmadik országból származó vámárut a célországban, illetve a beléptetés országában is vámkezelhetjük, a hatóságok mindenütt ugyanazt a vámtarifát és vámjogi szabályozást alkalmazzák.

Termékek – köztük az autók – harmadik országból történő behozatala vagy egyéb módon történő bejuttatása **termékimportnak** minősül. A termékimportot terhelő általános forgalmi adót az illetékes tagállami vámhatóság állapítja meg.

Magyarországon mind a vámokkal, mind a termékimporttal kapcsolatban a Nemzeti Adó- és Vámhivatalhoz kell fordulni (www.nav.gov.hu).

A harmadik országokba történő utazással kapcsolatban az *Utazom* c. fejezet *Beutazás az EU-ba és kiutazás az EU-ból* részében olvashat további hasznos tippeket.

10

*NYUGDÍJAS
VAGYOK*

Közös szabályozás híján az Unióban nincs egységes szociális védelmi rendszer. Ez azt jelenti, hogy a tagállamok maguk alakítják ki szociális ellátórendszerüket, ami különösen igaz a nyugdíjellátásokkal kapcsolatos szabályokra. Ennek megfelelően alapvetően az egyes országok saját hatáskörébe tartozik az igénybe vehető ellátások és az ellátásokra jogosultak körének meghatározása, így a jogosultsági feltételeket az egyes nemzeti jogszabályokban rögzítik.

Az EU koordinációra törekszik a szociális biztonsági ellátások, így a nyugdíjak területén is, **hogy védje a tagállamok között szabadon mozgó személyeket.** Ezért az alábbiakban a két (vagy több) tagállamot érintő nyugdíjügyek közös, uniós szabályait foglaljuk össze. Fontos megjegyezni, hogy ezek a szabályok irányadók a többi EGT-tagállamban, valamint Svájcban is.

HOGYAN ÁLLAPÍTJÁK MEG A NYUGDÍJAMAT?

Abban az esetben, ha **életpályánk során több tagállamban is biztosítottak voltunk** (aminek oka akár munkavégzés, akár helyben lakás is lehet), a tagállami nyugdíjkorhatárok elérésekor, illetve a nyugdíj megállapítására irányuló igény bejelentésekor összesítve számítják ki a megszerzett és igazolt biztosítási időinket. Tehát **az ellátás mértékét valamennyi biztosítási idő figyelembevételével számítják ki.**

Ahhoz, hogy több tagállamból is résznyugdíjat kaphassunk, a tagállami nyugdíjrendszerekben megszerzett szolgálati időket a nyugdíj-megállapítás során figyelembe kell venni. Azaz jogosultságok, **résznyugdíjak szerezhetők azokból a tagországokból, ahol életünk során dolgoztunk és nyugdíjjárulékot fizettünk.**

Mindéhez az uniós koordinációs szabályok szerint **alapesetben egy-egy tagállamban legalább 1 év letöltött szolgálati idő igazolása szükséges** ahhoz, hogy az adott országból résznyugdíjra lehessünk jogosultak. **Ha** ez az idő **nem haladja meg az 1 évet,**

ezt az időszakot a nyugdíjunk kiszámításakor azokban az országokban veszik figyelembe, ahol **a leghosszabb ideig dolgoztunk**.

Amennyiben valaki több uniós államban dolgozott, a nyugdíjának megállapítása két módszerrel történik.

VIGYÁZAT!

Az egyes tagállamokban az öregségi nyugdíj korhatára eltérhet. **Az adott tagállam csak akkor folyósítja a megfelelő résznyugdíjat, ha az adott tagállam szabályai szerint elérik az öregségi nyugdíj korhatárát.**

A rokkantsági és egyéb nyugdíjkategóriákra is a fenti eljárások az irányadók. Rokkantság esetén fontos megjegyezni, hogy alapvetően két fajta ellátási rendszer létezik: az egyikben a rokkantsági nyugdíj összege független a biztosítási idő hosszától, míg a másik esetében a biztosítási idő határozza meg a rokkantsági nyugdíj összegét. Ezekben az esetekben is összesítve számítják ki meglévő jogosultságainkat a tagállami nyugdíjfolyósító szervek, hogy a különböző tagállamokban szerzett jogosultságaink miatt ne érhesen minket hátrány.

ÁTTELEPÜLHETEK-E MÁS TAGÁLLAMBA NYUGDÍJASKÉNT?

Nyugdíjasként is szabadon átköltözhetünk az Európai Unió egy másik tagállamába. Ebben az esetben a nyugdíjat folyósító hatóságnak ezt jeleznünk kell. Így nyugdíjunkt, melynek összege az áttelepülés miatt nem változik, a megadott tagállamba fogják utalni.

VIGYÁZAT!

Nyugdíjasként is teljesíteni kell a tartózkodási feltételeket, amelyekről a Munkát vállalok c. fejezet Tartózkodási feltételek pontja alatt olvashat bővebben. Ezen felül rendezett egészség-biztosítással kell rendelkezni (erről lásd még az Egészségügyi ellátásom c. fejezetet).

A magánnyugdíjpénztárak és az adókedvezmények kapcsán általánosságban elmondható, hogy azért, mert egy másik tagállamba költözünk, **nem érhet bennünket hátrány**, hiszen az sértené az egyenlő elbánás elvét. Ha a tagállamok közötti ügymenet során jogsértését tapasztalunk, a SOLVIT-központok (ec.europa.eu/solvit) lehetnek segítségünkre.

További információ:

www.onyf.hu >> *Ügyintézés* >> *Nemzetközi ügyintézési tájékoztatók*

**Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság (ONYF) – Budapest
Nyugdíjfolyósító Igazgatóság –**

Nemzetközi Nyugdíj Ügyfélszolgálat

Cím: 1081 Budapest, Fiumei út 19/a.

Levelezési cím: 1554 Budapest Pf. 350.

E-mail cím: interoffice@onyf.hu

Nemzetközi nyugdíjügyek: +36-1-270-8107

KÜLFÖLDIKÉNT MAGYARORSZÁGON

*STAYING AND WORKING
AS A FOREIGNER
IN HUNGARY*

11

EGT-ÁLLAMPOLGÁROK EEA NATIONALS

HÁROM HÓNAPNÁL RÖVIDEBB TARTÓZKODÁS

STAYING FOR UP TO THREE MONTHS

Három hónapnál kevesebb ideig az EGT-állampolgárok bejelentési kötelezettség nélkül tartózkodhatnak Magyarországon. Természetesen ez idő alatt is rendelkezniük kell érvényes személyazonosító igazolvánnyal vagy útlevelemmel.

As a national of one of the European Economic Area countries, you have the right to stay in Hungary without any permission for up to three months. You just need a valid identity card or passport.

HÁROM HÓNAPOT MEGHALADÓ TARTÓZKODÁS

STAYING FOR MORE THAN THREE MONTHS

Ha EGT-állampolgárként három hónapon túl szeretnénk Magyarországon tartózkodni, legkésőbb a beutazástól számított **kilencvenharmadik** napon regisztrálnunk kell magunkat a **Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal** lakóhelyünk szerinti regionális igazgatóságánál. Erről az illetékes szerv **regisztrációs igazolást** állít ki.

A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal oldalán kikereshetjük a területileg illetékes szerveket: www.bmbah.hu/teruleti_szervek.php

If you want to stay in Hungary for more than three months, you need to register within 93 days at the regional office of the Office of Immigration and Nationality. You will then receive a registration certificate.

You can contact the regional offices via the webpage of the Office of Immigration and Nationality: www.bmbah.hu/teruleti_szervek.php

A regisztrációs igazolás kiállításakor be kell jelentenünk az első magyarországi lakcímünket. A regionális igazgatóság az adatokat továbbítja a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalának, amely kiállítja a magyarországi lakcímkártyát, és postán kézbesíti azt.

When you register, you will have to inform the Office about your first address in Hungary. Your information is forwarded to the Central Office for Administrative and Electronic Public Services, who will issue an address card and send it to you by post.

EGT-állampolgárként csak abban az esetben vagyunk jogosultak a három hónapot meghaladó magyarországi tartózkodásra, ha igazolni tudjuk: **elegendő forrással** rendelkezünk – tehát keresőtevékenységet folytatunk, nyugdíjban részesülünk –, tanulói jogviszonnal rendelkezünk, és igazolni tudjuk azt, hogy jogosultak vagyunk az egészségbiztosítási szolgáltatások igénybevételére (egészségügyi szolgáltatási járulék megfizetése esetén). A biztosítással nem rendelkező vagy nem jogosult személyeknek egészségügyi szolgáltatási járulékot kell fizetniük, ha egy éve folyamatosan Magyarországon tartózkodnak.

As an EEA national you are entitled to stay in Hungary for more than three months, but only if you can certify that you have sufficient income (from employment or a pension) or have a student status, and you are entitled to healthcare services on the basis of healthcare contributions. Persons who are neither insured nor entitled must pay healthcare contributions after one year of continuous residence in Hungary.

EGT-ÁLLAMPOLGÁR DIÁKOK MAGYARORSZÁGON

EEA STUDENTS IN HUNGARY

Magyarországon három hónapnál tovább az a diák jogosult tartózkodni, aki **akkreditált képzési programban** vesz részt az országban, **elegendő forrással** rendelkezik, továbbá jogosult az **egészségügyi szolgáltatások** igénybevételére. Ha Magyarországra tanulási célból érkezünk, szintén regisztrálnunk kell a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal regionális igazgatóságánál. Ebben az esetben a tartózkodásunk célját az oktatási intézmény felvételi igazolásával, valamint a tanulói vagy hallgatói jogviszonyt igazoló okirattal tudjuk igazolni.

A regionális igazgatóságokat kiválaszthatjuk a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal oldalán: www.bmbah.hu/terkep.php

As an EEA student, you are entitled to stay in Hungary for more than three months if you are enrolled in an approved education programme, have sufficient income and have comprehensive health insurance. If you want to study in Hungary for more than three months, you need to register at a regional directorate of the Office for Immigration and Nationality. You will need to demonstrate that you are enrolled in an approved education programme.

Contact details for the regional directorates can be found on the website of the Office of Immigration and Nationality: www.bmbah.hu/terkep.php

EGT ÁLLAMPOLGÁR CSALÁDTAGJA

FAMILY MEMBERS OF EEA NATIONALS

Egy EGT-állampolgár családtagjai – házastárs, (bejegyzett) élettárs, gyermek, szülő, nagyszülő, unoka (a teljes felsorolás: 2007. évi I. törvény 2.§ b) pont) – **az EGT-állampolgárokkal azonos jogokat**

élvezhetnek Magyarországon. **Harmadik országbeli családtagunk** három hónapon túl abban az esetben tartózkodhat Magyarországon, ha elegendő jövedelemmel rendelkezik ahhoz, hogy jövedelemtámogatás nélkül megéljen belőle; teljes körű egészségbiztosítással rendelkezik az országban, vagy ha (EGT-állampolgárként) igazolni tudjuk, hogy munkavállalóként vagy nyugdíjasként elegendő forrással rendelkezünk családtagunk eltartásához.

Family members of EEA nationals – spouse, (registered) partner, (grand)children, (grand)parents (for further information, see 2.§ b) of Act I of 2007) – may live in an EEA country under the same conditions that apply to EEA nationals. Family members from non-EEA countries are entitled to stay in Hungary for more than three months if they can certify that they have sufficient income to live without needing financial support and have comprehensive health insurance in the country – or if the EEA national’s income (as an employee or as a pensioner) is sufficient to support them.

Az EGT-állampolgárok családtagjainak **tartózkodási kártyát** kell igényelniük. A kártya kérelmezésekor a családi kapcsolatot hitelt érdemlően kell igazolnunk (például születési anyakönyvi kivonattal vagy házassági anyakönyvi kivonattal).

Family members of EEA nationals are expected to apply for a residence card. The family relationship must be proved with suitable documents (marriage or birth certificate) to obtain a registration certificate.

Az EGT-állampolgárok, valamint a svájci állampolgárok vízumkötelezett családtagja 90 napon belüli és túli beutazási szándék esetén C típusú, **rövid tartózkodásra jogosító vízummal** jogosult belépni Magyarországra. A 90 napot meghaladó tartózkodás esetén legkésőbb a belépéstől számított **kilencvenharmadik napon** tartózkodási kártyát kell kérelmeznie.

Family members of EU/EEA or Swiss nationals who are required to have a visa may enter Hungary with a short-stay uniform visa ,C', even if they intend to stay in Hungary for more than 90 days. They must then apply for a residence card within 93 days of entering the country.

EGT-ÁLLAMPOLGÁR MUNKAVÁLLALÓ MAGYARORSZÁGON

EEA EMPLOYEES IN HUNGARY

Az EGT-állampolgárok és családtagjaik magyarországi munkavállalása engedélymentes, joguk van akár alkalmazottként, akár önálló vállalkozóként munkát végezni. Az EGT-állampolgároknak és családtagjaiknak a munkavállalással kapcsolatban semmilyen bejelentési kötelezettségük nincs Magyarországon. A foglalkoztatás tényét a foglalkoztató köteles bejelenteni a foglalkoztatás helye szerint illetékes munkaügyi központnak.

As an EEA national or family member of one you do not need a work permit to work in Hungary. You have the right to employment or self-employment without a permit. You don't have to worry about an employment-related registration: your employer will notify the employment office of your employment.

ÁLLANDÓ TARTÓZKODÁS MAGYARORSZÁGON

PERMANENT STAY IN HUNGARY

Ha EGT-állampolgárként vagy családtagjaként 5 éven keresztül legálisan, nagyobb megszakítás nélkül tartózkodtunk Magyarországon, állandó tartózkodási kártyát igényelhetünk a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal lakóhelyünk szerinti illetékes regionális igazgatóságánál. Ebben az esetben a magyarországi tartózkodásunknak folytonosnak kell lennie, évente 6 hónapnál több időt nem tölthetünk külföldön. (Súlyos, fontos okok miatt ez az időszak legfeljebb 12 hónap lehet).

If, as an EEA national or family member of one, you have legally spent five years in Hungary without any significant interruption, you may apply for a permanent residence card at the regional directorate of the Office of Immigration and Nationality. In this case your residence in Hungary should be continuous: you are not allowed to have travelled abroad for more than six months a year. (For serious and important reasons this may be extended to 12 months).

Bizonyos esetekben rövidebb magyarországi tartózkodás esetén is lehet állandó tartózkodási kártyát igényelni, például ha valaki nyugdíjba vonult Magyarországon és előtte egy évet dolgozott, vagy három évig tartózkodott az országban.

In some cases, a permanent residence card may be issued after a shorter stay in Hungary: for example, if you have retired in Hungary and worked here in the previous year or have lived here continuously for three years.

A kártya beszerzése nem kötelező, azonban megkönnyítheti a hivatalos ügyintézését.

The permanent residence card is not compulsory, but can be useful in facilitating administration.

➔ HARMADIK ORSZÁGBELI ÁLLAMPOLGÁROK NON-EEA NATIONALS

HÁROM HÓNAPNÁL RÖVIDEBB IDEJŰ TARTÓZKODÁS STAYING FOR UP TO THREE MONTHS

Harmadik országbeli állampolgárként legfeljebb három hónapos magyarországi tartózkodáshoz útlevele és bizonyos országok állampolgáraként vízumra van szükség. Arról, hogy szükséges-e vízum, Magyarország Külgazdasági és Külügyminisztériumának Konzuli Szolgálatánál érdeklődhetünk, továbbá a magyar külképviseleteken.

A vízummentességet élvező országok listája megtalálható a Konzuli Szolgálat oldalán: konzuliszolgalat.kormany.hu/vizummentesseg-magyarorszagra-torteno-beutazas-eseten

In order to enter and stay in Hungary for up to three months as a non EEA-national, you need a passport. Nationals of certain countries need a visa – you should contact the Hungarian embassy or consulate in your country to find out about the visa rules.

A rövid távú tartózkodásra jogosító egységes C típusú vízum egyszeri vagy többszöri beutazásra jogosít, valamint egy hathónapos időszakon belül legfeljebb 90 napig tartó tartózkodásra jogosít fel. (Megszakítás esetén az első beutazás időpontjától számított 6 hónapon belül összesen 90 napig terjedő tartózkodásra jogosít.) A vízumkérelmet előzetesen kell benyújtani Magyarország kon-

zulátusán vagy nagykövetségén. A vízum kiadásához igazolni kell a beutazás célját.

The Schengen ,C' type visa entitles you to travel to Hungary more than once and stay here for a maximum of 90 days in a six-month period. (In case of interruption, you are entitled to stay from the day of the first entry for a total of 90 days in a six-month period.) You must apply to the Hungarian embassy before your visit and will be expected to certify why you want to come here.

HÁROM HÓNAPOT MEGHALADÓ TARTÓZKODÁS

STAYING FOR MORE THAN THREE MONTHS

Azoknak a Magyarországra utazó harmadik országbeli állampolgároknak, akik három hónapot meghaladóan kívánnak itt tartózkodni, **tartózkodási engedély kiadása iránti kérelmet** kell benyújtaniuk Magyarország illetékes külképviseletén. Az engedély kiadásához igazolni kell a tartózkodás pontos célját.

Non-EEA nationals coming to Hungary for more than three months must submit an application for residence permit to the competent Hungarian embassy or consulate. You need to produce suitable documents to demonstrate the reason for your stay.

A kérelem engedélyezése esetén a kérelmező tartózkodási engedély átvételére jogosító vízumot kap, amellyel beutazhat Magyarországra. A harmadik országbeli állampolgárnak a beutazást követően 30 napon belül kell jelentkeznie a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal illetékes regionális igazgatóságán, ahol átveheti a tartózkodási engedélyt.

If your application is approved, you will receive a visa entitling you to enter Hungary. Within 30 days of entering the country, you must report to the Office of Immigration and Nationality where you will receive a residence permit.

A fentieknek megfelelően azonban a vízummentes harmadik országok állampolgárai tartózkodási engedély kiadása iránti kérelmüket Magyarországon, közvetlenül a BÁH illetékes regionális igazgatóságán is beadhatják.

Non-EEA nationals who are exempted from the visa requirement may lodge their applications for a residence permit at the regional directorate of the Office of Immigration and Nationality in Hungary.

MUNKAVÁLLALÁS

WORKING IN HUNGARY

Harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatása Magyarországon engedélyköteles. A munkavállalási engedélyt nem a munkavállalónak kell kérelmeznie. Az engedélykérelmet a foglalkoztató nyújtja be, és ezt megelőzően (vagy ezzel egy időben) bejelenti a munkaerőigényt az illetékes munkaügyi központnál.

As a non EEA national, you need a work permit to work in Hungary, but it is the employer rather than the employee who has to apply for it. At the same time (or beforehand), he/she has to lodge a work permit application at the employment office.

Amennyiben az adott munkakörre nincs kiközvetíthető munkaerő, és a kérelem, a foglalkoztató, valamint a harmadik országbeli állampolgár az egyéb feltételeknek is megfelel, a harmadik országbeli állampolgár magyarországi foglalkoztatását a munkaügyi központ engedélyezi.

The employment office will approve your employment if the job cannot be done by a Hungarian citizen, and provided that you, your employer and the application meet the requirements.

A munkaerő-piaci helyzet vizsgálata nélkül állítják ki az engedélyt tudományos munkát végző intézmények által meghívott harmadik országbeli állampolgárok 10 munkanapot meghaladó oktatási,

tudományos vagy művészeti munkavégzéséhez, valamint olyan nem EU-állampolgároknak, akik legalább 8 éve dolgoznak Magyarországon, vagy több mint 5 éve élnek az országban.

Permits are issued without labour-market analysis to non EEA nationals who are invited by scientific institutions to do educational, scientific or artistic work for more than 10 working days in Hungary; or who have been working in Hungary for at least eight years; or who have been living in the country for more than five years.

Magyarországon az uniós irányelvek értelmében a harmadik országbeli polgároknak lehetőségük van az úgynevezett EU kékkártyával munkába állni, munkavállalási engedély kiadása nélkül. Az **EU kékkártya** olyan engedély, amely magas szintű képzettséggel rendelkező birtokosát valamely tagállam területén belül tartózkodásra és egyúttal magas szintű képzettséget igénylő munkavállalásra jogosítja. Az engedélyezési eljárás lefolytatása és az engedély kiadása a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BÁH) feladata.

A kékkártyáról bővebben olvashat a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal oldalán: www.bmbah.hu/ugyintezes_eljarasrend.php?id=125

In accordance with EU directives, non EEA nationals with an EU Blue Card can work in Hungary without the need for a work permit. The Blue Card entitles highly-qualified individuals to stay and work in an EU country. In Hungary, it is issued by the Office of Immigration and Nationality.

JÓ TUDNI!

A témában tovább olvashat a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal oldalán – *bmbah.hu* (tájékoztató az Európai Gazdasági Térség állampolgára magyarországi beutazásáról és tartózkodásáról). A külföldiek magyarországi munkavállalásának szabályairól bővebben tájékozódhat

- Nemzetgazdasági Minisztérium EURES ügyfélszolgálat honlapján (*www.eures.munka.hu*)
- a magyarországi egyablakos ügyintézési pont honlapján (*magyarorszag.hu*)
- az OEP honlapján (*oep.hu*)
- az Európai Bizottság oldalán (*ec.europa.eu*)
- a Konzuli Szolgálat honlapján (*konzuliszolgalat.kormany.hu*)

KIADJA AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG
MAGYARORSZÁGI KÉPVISELETE

1024 BUDAPEST,
LÖVŐHÁZ U. 35.
TELEFON: +36 1 20 99 700
FAX: +36 1 466 4221

COMM-REP-BUD@EC.EUROPA.EU

EU.HU

KAPCSOLAT:
PETER.GUNTNER@EC.EUROPA.EU

ISBN 978-92-79-45689-3

DOI: 10.2775/21508

JF-04-15-107-HU-N

© EURÓPAI UNIÓ, 2015

116 OLDAL 105 × 170 MM

HU

WWW.EU.HU

ISBN 978-92-79-45689-3
DOI: 10.2775/21508
JF-04-15-107-HU-N